Lodzer Tageblat № 33

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem.

פּרייז 15 גראשען

לאָדזשער טאָגעבלאַט

היינט 6 זייטען

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 100-57, פון אַדמיניסטראַציע 100-47 | מאָנטאַג, א׳ אדר א׳ הרצ״ב | 8 Lutego 1932 | 25-טער יאהרגאַנג

היינט „גרויסערטאָג" פון ענטוואָפענונגס-קאָנפערענץ

טאַרדיע, ברינינג און סיר סימאָן וועלען זיין די הויפּט-רעדנער

לאַכט זיך אויס פון די קלאַנגען וועגען יאַפּאַנישען אָנפאַל אויף וולאַדיוואָסטאָק.

הירטאָטי

יאַפּאַנישער באָטשאַפטער אין מאָסקווע

ג ע נ ף, 7 פעברואַר (ספּעצ. צום „ל. ט".) אויף דער מאָרגענדיגער זיצונג פון דער ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ וועט זיך אָנהויבען די דעבאַטע. פאַרמיטאָג וועלען אַרויסטרעטען מיט רעדעס דער ענגלישער אויסערן-מיניסטער סיר סימאָן און דער פאָרזיצער פון דער פראַנצויזישער דעלעגאַציע, קריגס מיניסטער טאַרדיע. נאָכמיטאָג וועט האַלטען אַ רעדע דער דייטשער קאַנצלער ברינינג. אין די קרייזען פון פעלקער-ליגע רופט אַרויס גרויס אינטערעס די שטעלונג, וואָס די באַזונדערע מלוכות וועלען אָננעמען צום פראַנצויזישען פּראָיעקט צו שאַפען אַן אינטערנאַציאָנאַלע אַרמעע, וואָס זאָל בעשטעהן פון זעלנער פון אַלע מלוכות און זיך געפינען אונטער׳ן בעפעהל פון דער פעלקער-ליגע.

ג ע נ ף, 7 פעברואַר (ספּעצ.) היינט נאָכמיטאָג איז אָנגעקומען קיין גענף קאַנצלער ברינינג און דער שטאַטס-סעקרעטאַר אין אויסערן-מיניסטעריום פאַר מזרח-ענינים פאָן בילאָוו. באַלד נאָך זיין אָנקומען האָט ברינינג געהאַט אַ לענגערע געשפּרעך מיט׳ן פראַנצויזישען קריגס-מיניסטער טאַרדיע.

אינטערנאַציאָנאַלער צוזאַמענפאָהר פון קריגס-אינוואַלידען

ג ע נ ף, 7 פעברואַר (ספּ.) אין גענף קומט איצט פאָר אַן אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפערענץ פון קריגס-אינוואַלידען. עס בעטייליגען זיך פאָרשטעהער פון 11 לענדער.

מאַסען-פּעטיציע פאַר אַ נייע אונטערזוכונג פון די סאַראַקאַ-געשעהענישען

ב ו ק אַ ר ע ש ט (י.ט.א.) לויט דער איניציאַטיוו פון סאָציאַליסטישען דעפּוטאַט מירעסקו איז פאַרפאַסט געוואָרען אַ מעמאָריאַל צום קעניג קאַראָל, וואָס ענטהאַלט פיל נייע פאַקטען וועגען די בלוטיגע געשעהענישען אין סאַראַקאָ און פאָדערט דורכפיהרען אַ נייע אויספאָרשונג. די נייע אויספאָרשונג זאָל דורכפיהרען אַ געמישטע קאָמיסיע, וואָס זאָל בעשטעהן פון פּאַרלאַמענטאַריער פון אַלע פּאַרטייען, פאָרשטעהער פון דער מיליטער-מאַכט און די בירגער פון סאַראָקאַ.

דעם מעמאָראַנדום האָבען אונטערגעשריבען מיזענדער איינוואוינער פון סאַראָקאַ.

ארץ-ישראל וועט בעפאָרצוגט ביים אימפּאָרט קיין ענגלאַנד

לאָנדאָן, 7. פעברואַר. (יטא) אין זיין גרויסער רעדע אין פּאַרלאַמענט וועגען איינפיהרען דעם שוץ-צאָל, האָט טשעמבערלען פעסטגעשטעלט, אַז ארץ-ישראל וועט איינגעגלידערט ווערען אין פּרעפערענץ-סיסטעם פון דער בריטישער אימפּעריע, ד.ה. אַז ארץ-ישראל וועט בעפאָרצוגט ווערען ביים אימפּאָרט קיין ענגלאַנד.

מען זאָל האָבען געגען איהם אָרגאַניזירט אַן אַטענטאַט אין גענף

ליטווינאָוו

סאָוויעטישער אויסערן-קאָמיסאַר

הערבערטס שמואל טרעט אַרויס פון דער רעגירונג

שטעלט זיך בראש פון דער אָפּאָזיציע צו בעקעמפען דעם אַלגעמיינעם שוץ-צאָל

לאָנדאָן, 7. פעברואַר. (יטא) נאָך דער שאַרפער רעדע פון הערבערט סאַמועל׳ן אין ענגלישען פּאַרלאַמענט געגען דער נייער צאָל-פּאָליטיק פון דער ענגלישער רעגירונג, איז געשטעלט געוואָרען אונטער אַ פראַגע-צייכען זיין ווייטערדיגער אנטייל אין דער רעגירונג. אַ בעדייטענדע צאָל קאָנסערוואַטיווע דעפּוטאַטען און אויך די קאָנסערוואַטיווע צייטונגען „דיילי טעלעגראַף" און „דיילי עקספּרעס" זאָגען זיך אַרויס, אַז נאָך דער דאָזיגער רעדע קאָן הערבערט סאַמועל מעהר נישט בלייבען אין דער רעגירונג. דער „מאַנטשעסטער גאַרדיען" רעדט וועגען שטאַרקען רושם פון סאַמועל׳ס רעדע, וועלכע האָט אַרויסגערופען גרויס אויפרעגונג ביי די קאָנסערוואַטיסטען. ס׳איז דערוויבער נישט אויסגעשלאָסען, אַז הערבערט סאַמועל זאָל אַרויסטרעטען פון דער רעגירונג און זיך שטעלען בראש פון דער אָפּאָזיציע, וואָס בעקעמפט די נייע צאָל-פּאָליטיק.

די עקזעקוטיוו פון דער יודישער אַגענץ

וועגען דער געפּלאַנטער אַראַביש-יודישער קאָנפערענץ

לאָנדאָן, 7. פעברואַר. (יטא) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ערקלערונג פון די רעוויזיאָניסטען, אַז אויפ׳ן גרונד פון זיי בעקאַנטע דאָקומענטען ווערט געפּלאַנט צו רופען אַ יודיש-אַראַבישע קאָנפערענץ, און „יטא" בעפולמעכטיגט געוואָרען דורך דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אַגענץ צו דעמענטירען, אַז האָט דער עקזעקוטיווע זענען בעקאַנט די דאָזיגע קלאַנגען, מחמת זי האָט אין איהר בעזיץ די בעריכטען וועגען דאָזיגען ענין, איז אָבער נישט פאַרהאַן קיין שום גרונד צוצושרייבען די דאָזיגע דאָקומענטען אַ גרעסערע בעדייטונג צוליב דער קוועלע פון וואַנען זיי שטאַמען.

דייטשע דעלעגאַטען אויף ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ

פון לינקס: באָטשאַפטער גראַף וועלטשעק, בזשט פּטער נאַפּאָלני און דער פיהרער פון דער דעלעגאַציע געזאַנדטער געפּערט.

מאַרשאַל פּילסודסקי עהרען-בירגער פון 111 שטעט אין ווילנער קאַנט

ווילנע, 7 פעברואַר (ספּעצ.) 111 שטעט און דערפער אין ווילנער וואָיעוואָדזשטווע האָבען אויסגעוועהלט דעם מאַרשאַל אַלס עהרען-בירגער.

גרויסע שרפה אונטער אלעקסאַנדער

2 הייזער, סטאַדאָלעס און שטאַלען אָוועק מיט׳ן רויך. דער שאַדען בעטרעפט 80.000 זל.

(§) געלטען 2 אַ זייגער ביינאַכט איז אין דאָרף ברוזשיצא הינטער אַלעקסאַנדער אויסגעבראָכען אַ שרפה אין רעסטאָראַציע פון ווילהעלם לידטקע. דאָס פייער האָט אויך אַרומגעכאַפּט לידטקע׳ס וואוין-הויז, וואָס איז פאַרברענט געוואָרען זאָויף קויל. פון שטאַרקען ווינד האָט דאָס פייער זיך אַריבערגעטראָגען אויפ׳ן הויז פון שכן גוסטאַוו ליעבש, וואָס איז אויך צוזאַמען מיט די שטעלער, סטאַדאָלעס און אַנגרייטונגען פאַר-ברענט געוואָרען.

אַ דאַנק דער ענערגישער אַקציע פון די פייערלעשער איז זיי געלונגען אָפּצוראַטעווען די איבריגע שכנ׳ישע בנינים. דער שאַדען בעטרעפט איבער 80.000 זל. ווי די פּאָליציי איז זיך משער, איז די שרפה ענטשטאַנען צוליב אומפאָרזיכטיגען בעגעהן זיך מיט פייער.

§

האָפנונגסלאָזער קראַנקער זיך אויפגעהאַנגען

(§) דער 19-יעהריגער לעאָנאַרד וולאַדיסלאַוו באַשקאַ פון פּאַביאַניץ איז זייט אַ לענגערער צייט קראַנק געווען אויף טובערקולאָז. זיין מצב האָט זיך פון טאָג צו טאָג פאַרערגערט און ער האָט שוין נישט געהאַט קיין האָפנונג זיך אויסצוהיילען פון דער שרעקליכער קרענק.

געלטען אין דער פריה בעת איינער פון די לאָקאַטאָרען פון הויז איז אַרויס אין הויף, האָט ער בעמערקט ווי באַשקאַ הענגט אויפ׳ן פענסטער. מען האָט איהם אָפּגעשניטען און באַלד אַרויסגערופען אַ דאָקטאָר. עס איז שוין אָבער געווען צו שפּעט. דער דאָקטאָר האָט בלויז פעסטגעשטעלט דעם טויט.

קאָנקורענטען פון שפּריט-מאָנאָפּאָל

דאָס פאַבריקעל מיט די מכשירים ארעסטירט

(א) וואַיטשעך באַרקאָווסקי איז שוין פון לאַנג אַ מזיק אויף אויסצואַרבייטען בראָנפען. ער האָט דערביי גאַרנישט צוגעלעגט, געקויפט זיך אַמוניציע הבוזער, לאַנד און בכלל געלעבט אַ זיטען טאָג. די לעצטע פאַר יאָהר האָט ער אייגעגע-העדט צו „פאַבריצירען". איצט אָבער האָבענדיג פון זיינע פעלדער אַ גרויסע צאָהל קאַרטאָפעל האָט ער אַלס גוטע „פּאַלמאַי" צוזאַמען מיט אַ געוויסען יאָזעף קושיאַק, איינגעאָרדענט און וואָלין אַ בראָנפען-ברענערי און געאַרבייט אויף דער גאַנצער פּאַרע. עהרענגעלטען איז דאָס פאַבריקעל צוזאַמען מיט די מכשירים פאַרזיגעלט געוואָרען און די פאַבריקאַנטען זענען ארעסטירט געוואָרען.

מזל טוב ווינשען מיר אונזער פריינד דעם ב״פּרעזעס פון פעראיין „נושאי-המטה" אין לאָדז יוסף כזשאַנאָווסקי צו דער חתונה פון זיין טאָכטער נחה רויזע מיט החתן אנשיל דאַמב. דאָס ער זאָל האָבען פיעל נחת און אַ גוטע עלטער דעם יונגען פּאָר אַ גוטע צוקונפט. אלי׳ ווייסמאַן און פרוי ליפּאַ ביין און פרוי חיים מנחם אייזענבערג און פרוי

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאַנאַ 4

טעלעפאָן 216-90

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע. אַלע-אַרט אַנאַליזע בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַלען.

נעמט אָן פון 9—2, און פון 5—9 אָוונט. בעזונדער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

א צימער

מיט בעזונדערן איינגאַנג פון קאָרידאָר איז פון זאָפאָרט איבערצוגעבען. צו ערפאָהרען אין אַדמיניסטראַציע אונטער „ל. ה."

פלעגט די פיס

PEDICURE

S. Łódzki

Traugutta 5 (Krótka) m. 18 tel. 170-37

נעמט אָן פון 11—2 און פון 4—7 נאַוו. אַסיסטענט ביי מיסטער עלעמאַן (היגינער-אויגען אַנשטאַלט אין לאָנדאָן) ספּעציאַליסט צו בעזייטיגען היהנער-אויגען און האָרנהויט ווי אַריינגעוואַקסענע נעגעל אָהן שמערץ

ווינער אָרטאָפּעדישע פּראַצאָווניע

אונטער דער אויפזיכט פון ספּעציאַליסט דר. לוביטש מאַכט לויט גיפּס-מאָדעלען וויקלאַדקעס נעגען פּלאַטע-פיס קינסטליכע פיס, אָרטאָפּעדישע באַנדאַזשען און אַפּאַראַטען א. ז. וו. האָט זיך פון Karola 5 איבערגעטראָגען אויף Piotrkowska 119

„לינת - הצדק" — לאָדז, — צעגעלניאַנאַ 17.

דער פּיזיקאַליש-טעראַפּישער קאַבינעט איז טעגליך טעטיג פון 1-11, 4-6 און געפינט זיך אונטער אויפזיכט פון אַ דאָקטאָר-ספּעציאַל.

קוואַרץ-לאַמפּ דיאַטערמיע

סאָלוקס עלעקטרישע בעדער

Dr. med. W. Eychner

אקושער און פרויען-אַרצט

וואוינט איצט

צעגעלניאַנאַ 4 (נעבען קינאָ „טשאַרי"), טעל. 134-72

נעמט אָן פון 4—2,30 און פון 7—8 אָוונט.

דאַנקזאַגונג.

צוליב׳ן אויסגלייכען דעם סכסוך צווישען מיר און ה׳ אברהם ליפּקע, וואָס האָט גע׳דויערט איבער דריי יאָהר און קיינער האָט אונז נישט געקאָנט פאַרגלייכען, שטאַטע איך אַ דאַנק ה׳ משה פּר נקעל הויז-בעזיצער פון נאַוואָמיעסקאַ № 21 וואָס איז ענדליך דער סכסוך גליקליך געווען — דריק איך אויפ׳ן דאָזיגען וועג אויס דעם ה׳ משה פּרענקעל מיין הערציגסטען דאַנק און ווינש איהם דאָס גוטס.

משה הערש ווראָבלעווסקי

Dr. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, הויט און מענער-שוואַכע בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען און עלעקטראָ-טעראַפּיע אַנאַליזען.

פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

אַנדזשעיאַ 5 טעלעפ. 159-40

נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה, און פון 5 ביז 9 אָוו. זונטאָג פון 9 ביז 1 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

Dr. med. Ludwik Falk

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען

נאַוואָט 7, טעל. 128-07

נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7.

אראבישע פארשלאגן וועגן א קאנפערענץ ביים „רונדן טיש" מיט יידן

אלארמירנדע ערקלערונגען פון די רעוויזיאניסטן. — די אינפארמאציעס זיינען נישט גענוי

לאנדאן (יטא) אין הינען רעוויזיאניסטישן צענטראל-ביוראָ איז פארגעקומען א קאנפערענץ, אויף וועלכער ה' מאיר גראָסמאַן האָט אָפּגעגעבן פאלגענדע ערקלערונג:

עס איז דערגאַנגען צום וויסן פון דער רעוויזיאָניסטישער עקזעקוטיווע, אַז צוליב דער זייער שווערער לאַגע, אין וועלכער די ציוניסטישע באַוועגונג האָט זיך געפונען צוליב דעם פּאָמפּילד-בוך, דער אָפּשטעלונג פון דער אימיגראַציע און בעדייטנדע באַגרענעצונגען פון ערד-קויף פאַר יידן, ווערן געמאַכט טבעמי-הונגען צו באַנייען די יידישע פאָר-שטעהער, זיי זאָלן זיך באַטייליגן אין אַ׳ אַראַביש-יידישער קאָנפערענץ פון ...

מצד מיט דער ענגלישער רעגירונג לויט׳ן מוסטער פון דעם „אָפּמאַך" מיט איראַק, אַלס ערשטער פאַרבעריימונג שריט צו דער אָפּשאַפונג פון מאַנדאַט. ארץ ישראל זאָל צוטיילט ווערן אויף אַראַבישע און יידישע דיסטריקטן. ...

...

דער אָפּמאַך צווישן ... וואַרף דערי־בער לעגן גרויס אויפמערק-זאַמקייט אויף דעם בעזוך פון הויך-קאָ-מיסאַר ביים עגיפּטישן פּרעמיער און דעם ערוואַרטעטן רעוויזיט פון עגיפּ-טישן פרעמיער אין ארץ ישראל.

עס איז נישטאָ קיין גרונד צו מיינען, אַז די ענגלישע רעגירונג וועט ...

... האָט אויך אַהער זייט די אָרגאַניזירטע מוסולמענישע עפנטלעכע מיינונג, און ווי זי איז איצט געקומען צום אויסדרוק אויף דער מוסולמענישער קאָנפערענץ. דאָס אַלץ האָט געזאָלט אויסאיבן אַנ׳ אונגעהויערן דרוק אויף די ציוניסטישע באַוועגונג. די יידן וועלן געשטעלט ווע-רן ווי אַ פאַרשוועהרונג, וואָס ווערט פאַרדעקט מיט שלום-זשעסטן און איז געווענדעט געגן אַ פאָלק, וואָס האָט אָפּ געגעבן אַלע זיינע מאַטעריעלע און פערזענלעכע מיטלען אונטער׳ן שיץ פון מאַנדאַט.

„עס קען נישט זיין קיין רייד, האָט ערקלערט צום סוף ה׳ גראָסמאַן — וועגן אַ וועלכער עס איז אַראַביש-יידישער קאָנפערענץ, וואָס זאָל צונויפגערופן ווערן אין אַזעלכע באַדינגונגען, עס קען ...

פון ספּאָרט-לעבן

די ערשטע רעזולטאַטן פון דער ווינטער-אָלימפּיאַדע

(צ) ראַגערשטאַג האָט זיך אין לעק-פּלעסיד (אַמעריקאַ) גענעפנט די ווינ-טער-אָלימפּיאַדע.

אין אייז-געיעגן האָבן אַ גרויסן טריאומף דערגרייכט די אַמעריקאַנער לויפער, וועלכע האָבן פאַרנומען די ער-שטע ערטער אין 500 און 5000 מעטער.

אויך האָבן זיך אָנגעהויבן די מיט-טערשאַפטס-קאַמפן אין האָקעי, און ...

רעזולטאַט 1:2 לטובת דייטשלאַנד.

קאַנאַדע—אַמעריקאַ 1:2

דער מעטש קאַנאַדאַ—אַמעריקאַ האָט רעצידירט וועגן דעם ערשטן אָרט אויף דער אָלימפּיאַדע און אין דער נאָרמאַ-לער צייט זיך פאַרענדיגט מיט אַ רעמי-רעזולטאַט. דער מעטש ווערט פאַרלענ-גערט און קאַנאַדאַ דערגרייכט דאָס דע-צידירענדע טויער.

אַמעריקאַ—פּוילן 1:4

דייטשלאַנד—פּוילן 1:2

קאַנאַדע—דייטשלאַנד 1:4

פּראָמינענטע אָנטיילנעמער אין ווינטער-אָלימפּיאַדע

אויבן לינקס: דער שוועדישער סקי-מייסטער אוטער שטרעם. אויבן רעכטס: גראַפשטרעם, אין דער מיט: דער דייטש-אַמעריקאַנער ר מ ו ם. אונטן לינקס: מיס טיילאָר, אונטן רעכטס: זיגמונד רינד

אַקציע פאַר „יווא" אין לאָדז

האָט זיך שוין אָנגעהויבן

די אַקציע, וואָס איז פּראָקלאַמירט געוואָרן אין לאָדז לטובת דעם יידישן וויסנשאַפטלעכן אינסטיטוט אין ווילנא, ווערט געפירט זעהר ענערגיש. אין משך פון די לעצטע וואָכן איז אָנגע-גאַנגען אַ לעבהאַפטע אָרגאַניזירונגס-אַרבייט. די עקזעקוטיווע האָט אויסגע-אַרבייט אַ גענויעם פּלאַן פון דער אַקציע. עס ווערט פאַרגעזעהן אַ רייע אימפּרע-זעס, וואָס זאָלן פּאָפּולאַריזירן סיי דעם יווא, סיי דעם ציל פון דער זאַ-מעל-אַקציע.

עס איז אויך אָפּגעהאַלטן געוואָרן אַ פּרעסע-קאָנפערענץ מיט׳ן אָנטייל פון חשוב׳ן גאַסט, דעם שריפטשטעלער פאַלק האַלפּערן פון ווילנא, וועגן וואָס מיר וועלן נאָך שרייבן אויספירלי-כער.

דינט הויבט זיך שוין אָן די זאַמל-אַקציע אין שטאָט. עס איז צו האָפן, אַז די יווא״א-טוער וועלן ווערן פריינד-ליך אויפגענומען און וואַרעם אונטער-שטיצט.

בעריכטס-פערזאַמלונג פון דער 10-טער ציוניס-טישער לאַנדעס קאָנפערענץ אין „החלוץ-המרכזי"

... פאַרגעקומען אַ בעריכטס-פערזאַמלונג פון דער 10-טער ציוניסטישער לאַנדעס קאָנפערענץ.

ה׳ מרגלית גיט אָפּ אַן אויספירלי-כען בעריכט וועגן דער קאָנפערענץ אין איהרע פּראָבלעמען, איבערהויפּט וועגן דער קאַרדינאַלער פראַגע וועגן ליקווידירן די פראַקציעס. דער רעפע-רענט שטעלט זיך אָפּ אויף דער ראָל פון דער חלוצישער יוגנט, וואָס האָט ...

... די איינציגע לעזונג פון דער פולער געזונדמאַכונג פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע און איר פונאַנדערבויאונג.

דאַן רעפערירט ח׳ א. שפּאַלטער (וואַרשע) וועגן דער יוגנט-פראַגע אויף דער קאָנפערענץ און קומט צום אויס-פיהר, אַז איצט נאָך דער קאָנפערענץ זיינען נייע הערייזאָנטן ענטפּלעקט גע-וואָרן פאַר׳ן נאַציאָנאַלן חלוציזם.

די מלוכה-מאָנאָפּאָלן און קאַרטעלען מוזען אויך טראָגן די לאַסטען פון קריזיס

בראָנפן קאָסט 14 הונדערט פּראָצענט טייערער, ווי ער קאָסט פאַקטיש. — די טייערע פרייזן ברענגען צו א ירידה פון דער קאָנסומציע, צו נויט און פערצווייפלונג

דער קראָקאָווער „איל. קוריער צאָדז." פּשעלט זיך אָפּ אויפ׳ן פּראָבלעם פון שטייערן און אַלע אַנדערע לאַסטען, וועלכע דער קריזיס לייגט אַרויף אויף דער בעפעלקערונג. די צייטונג שטעלט זיך אויפ׳ן נערעכטען שטאַנדפּונקט, אַז די לאַסטען פון קריזיס דאַרפן טראָגן ...

„לויער — שטעלט פעסט דער „אי. ק.צ.", איז די פערטיילונג פון די לאַס-טען אין פּוילען נישט קיין גלייכע. די מלוכה׳שע אונטערנעהמונגען טראָגן לחלוטין נישט די לאַסטען פון קריזיס, נעמענדיג, למשל פאַר בראָנפן 13 צו 14 הונדערט פּראָצענט טייערער פון די ...

נעם מאָנאָפּאָל און אַז די אויסאַמאַבילען און לאַסט-וועגן קאָנקורירן מיט דער באַהן, איבערפיהרענדיג סחורה פאַר אַ סך ביליגערען אָפּצאָהל, ווי ס׳קאָסט מיט דער באַהן.

„אונזער אינדוסטריע, וועלכע זוכט אַזוי נעוואַלדיג נייע אָפּזאַץ-מערק, פאַר ...

דאָן גייט און האָפּנונגסלאָזיגקייט. ווען די מלוכה שרויפט צופיל אָן די שטייער-לאַסט, קומען פאַרלענגערטע שטייערן, וואָס גרייכען שוין צו דער סומע פון 1,160 מיליאָן זל.

די צייטונג פיהרט דערויבער אויס, אַז ס׳איז די העכסטע צייט צו פערזאַמלען די ...

קופּאָן № 8

אויף אומזיסטע יורידישע עצות.

דער בעזיצער פונם דאַזיגען קופּאָן קען בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ׳ן יו״ר אָנגעזעהן פון אונזער רעדאַקציע.

גילטיג היינט מאָנטאַג ד. 8. פעברואַר פון 8 אווענד.

מיר מוזען קודם כל זאָרגען וועגן אַנ׳אינערליכען מאַרק

האַנדעלס-מיניסטער וועט שטיצן די היימישע פּראָדוקציע

וואַרשאַ. (טעלעפאָניש) אין אַ פּרע-סע-אונטערהאַלטונג האָט דער האַנדעלס-מיניסטער זאַרזיצקי אויף אַזאַ אופן כאַ-ראַקטעריזירט די אויפגאַבע פון דער פּוילישער אינדוסטריע און פּוילישער געזעלשאַפט:

די אינצינגע ווירטשאַפטליכע בעציהונגען אין דעם רוב לענדער געהען איינ-מער׳ן צוליבן פון שיצן דעם אינערלי-כען מאַרק. מיר זענען עדות פון אַ גע-יעג פון פּראָטעקציאָניזם אין אַ רייה מלוכות. מ׳קאָן נישט מסכים זיין מיט דער דאָזיגער טאַקטיק, אָז זי פיהרט צום גוטען. מ׳דאַרף אָבער אָנערקענען, אַז דאָס איז די ווירטשאַפטליכע ווירקליכ-קייט, פון וואָס פּוילען מוז ציהען די נויטיגע קאָנסעקווענצען. מיר מוזען שטי-צען אונזער היימישע פּראָדוקציע אויפ׳ן אינערליכען מאַרק און זיך בעמיהען צו ענטוויקלען דעם אינערליכען געברויך פאַר פּוילישע אויסאַרבייטונגען.

דער וואוקס פון די עקספּאָרט-שווע-ריגקייטען פון איין זייט און דער וואוקס פון אַרבייטסלאָזיגקייט פון דער צווייטער זייט, מאַכט פאַר אונז נויטווענדיג, אַז די גאַנצע געזעלשאַפט זאָל בעפאָרצוגען די אינלענדישע פּראָדוקציע.

באַהן-טאַריף זאָל געענדערט ווערן

וואַרשאַ. (טעלעפאָניש) אין באַהן-מיניסטעריום איז פאָרגעקומען אַ קאָנ-פערענץ פון די באַהן-דירעקטאָרען מכח רעוויזירען דעם בין-אינצינגען סחורה-טאַריף אויף די באַהנען. מינ. קיהן האָט אין זיין רעדע אָנגעוויזען אויף דער ירידה פון דעם סחורה-טראַנספּאָרט אויף די באַהנען און געפערט וועגען דער נויטווענדיגקייט אַנצוווענדען נייע מעטאָ-דען אין טאַריף פון סחורה-טראַנספּאָר-טען.

פייערליכע ערעפנונג פון דער אויסשטעלונג פון ארץ ישראל פּראָדוקטען אין וואַרשאַ

וואַרשאַ 7. פעבר. (יטא) אין לאָ-קאַל פון דער פּויליש-פּאַלעסטינישער האַנדעלס-קאַמער איז פאָרגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון אַ שטענדיגער אויסשטעלונג פון ארץ-ישראל-פּראָדוק-טען.

די ערעפנונגס-רעדע האָט געהאַלטען לעאָן לעווינטע. אין נאָמען פון דער ציו-ניסטישער עקזעקוטיווע און פון דער יו-דישער אַגענץ האָט בעגריסט די אויס-שטעלונג ה׳ פאַרשטמן. ד״ר קלומעל האָט בעגריסט אין נאָמען פון ציוניסטי-שען צ.ק. רולטער פרידע האָט געהאַל-טען אַ בעגריסונגס-רעדע אין נאָמען פון דער וואַרשאַווער האַנדעלס-קאַמער. בייַ דער פייערונג איז אויך געווען אָנוועזנ-ד דער וויצע-האַנדעלס-מיניסטער.

אַמעריקאַ האָט נישט ראַטיפיצירט דעם האַנדעלס-אָפּמאַך מיט פּוילען

וואַשינגטאָן, (ספּ.) דער סענאַט פון די פאַראייניגטע שטאַטן האָט אָפּגעלייגט דאָס ראַטיפיצירן דעם פּויליש-אַמעריקאַנישן האַנדעלס-אָפּמאַך אויף אַנ׳אומבעשטימטע צייט.

אַ גזעץ-פּראָיעקט וועגן דער פליכט צו בענוצען אינלענדישע רויה-מאַטעריאַלען

וואַרשאַ, (טעלעפאָניש) אין האַנדעלס-מיניסטעריום ווערט צוגעגרייט אַ געזעץ-פּראָיעקט וועגן דער פליכט צו בענוצען אין דער אינדוסטריע רויה-שטאָ-פען פון היימישער אָפּשטאַמונג.

איבער 75 טויזענד וואַגאָנען שטעהן אומבענוצליך

וואַרשאַ (טעלעפאָניש) ווי ווייט דער קריזיס האָט זיך פאַרשאַרפט אין פּוילען, קען דינען דער פאַקט, וואָס 75,181 משא-וואַגאָנען שטעהן אומבענוצליך. די דאָזיגע וואַגאָנען פאַרנעמען אַ שטח פון 73 קילאָמעטער.

דייטשלאַנד וועט אַרויסטרעטן געגען ליטא אין פעלקער-בונד

גענף, (ספּ.) די דייטשע רעגירונג האָט בדפה אַרויס טרעטען פאַר׳ן פאָרום פון פעלקער-ליגע מיט אַנ׳אָנקלאַגע געגען ליטא פאַר איהר פערגוואַל-טיגען די רעכט פון מעמל. די אָנקלאָגע זאָל אַריינגעטראָגן ווערן דורך ...

לאדזער טאגעבלאט

„Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16. Skz. poczt. 16 טרפם

טעלעפאנען: רעדאקציע 100-57, אדמיניסטראציע 100-47

דער רעדאקטאר נעמט-אן פון 6 ביז 7 אין אָוונד

נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

מלחמה, אדער שלום

אויב די ענטוואפנונגס-קאנפערענץ וועט נישט אנעהמען דעם פראנצויזישען פראיעקט, מוז קומען צו א נייער מלחמה. — קיין קאמפראמיס איז דא נישטא.

דער פארשלאג פון דער פראנצויזישער דעלעגאציע אויף דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ זאגט, אז עס זאל געשאפען ווערען אן אינטערנאציאנאלע ארמעע ביים פעלקער-בונד, און די פאלקעס פון דעם בונד זאלען זי אוניטערהאלטען. די גאנצע פוילישע וועלט נעמט שטעלונג צום פראיעקט, און גרויס איז די אינטערעס און נעגאטיווע צו זיי.

די פוילישע פרעסע איז באגייסטערט פון „גענשקעטען און געלונגענעם פראנצויזישען מאנעווער".

„דעם פראנצויזישען פראיעקט — שרייבט דער „קוריער פאראנני" — וועט אנטערשרייבען יעדעס פאלק, וואס באמיט זיך נישט ארום מיט פערבאפעני פלענער, וואס שטרעבט באמת צו ערהאלטען דעם שלום און האט נישט קיין שום בעהאלטענע כוונות. די פראנצויזישע מעמאראנדום איז דערווייסט, און פאר דער דערווייסטקייט איז זי קרעפטיג, און פאהיג ארויסצושלייפען די גע־פעהרליכע און שטיקענדע אטמאספער.

ענטוואפנונג מיט א גלייכצייטיגער זי־כערהייטס-גאראנטיע. א דאנק דער פראנצויזישער איניציאטיווע וועלען אלע מלוכות זיין געצוואונגען ארויסצוטרעטען א בלויזע פראפאגאנדע-דיסקוסיע, זיי וועלען מוזען פאזיטיוו אנציילענען זייער שטאנדפונקט".

אויך דער „איל. קוריער צאדז." זאגט זיך ארויס אין דעמזעלבען זין:

„דער הויפט-שטריך פון פראנצויזישען פראיעקט — שרייבט די דערמאנטע צייטונג — איז זיין דורכאויס קאנקרעטער און רעאלער כאראקטער. דאס איז א גלענצענדער ענטפער אויף דער ענט־וואפנונגס-דעמאגאגיע, וואס איז גע־פיהרט געווארען גאנץ בעוואוסטזיניג דורך געוויסע מלוכות, וואס נישט נאר זיי טראכטען נישט וועגען ענטוואפנונג, נאר דורך שאפען בעדינגונגען, וועלכע וואלטען געפיהרט צו א „פיאסקא" פון דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ" — ווי־לען זיי בעקומען פרייהייט אנצוהייבען...

[illegible]

יודישע בעאמטע אין פוילישען מלוכה-דינסט

וואַרשא (יטא) דער יאנואר-נומער פון די „יווא-בלעטער", דער חודש־זשורנאל פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט, ברענגט אן ארטיקעל פון ד"ר י. גליקסמאן מיט סטאטיסטישע ידיעות וועגען יודען, וואס זענען אנגע־שטעלט אין ציווילען מיליטער-דינסט...

[illegible]

די שלאכטען אין שאנכיי און די דארטיגע יודען

שאנכיי האט צוויי יודישע קהלות: א קהלה פון אראמישע יודען און א קהלה פון רוסישע יודען. - די אראבישע יודען זענען זעהר רייך, אבער זיי אינטערעסירען זיך וועניג מיט'ן יודענטום. - אויך די רוסישע יודען לעבען נישט שלעכט. - די ספעציפישע יודישע פרנסות אין דער גרעסטער כינעזישער פארט-שטאט

אין שאנכאי און נאָהענט שאנכאי פלא־קערט זיך פונאנדער א גרויסע שרפה די מלחמה אין מזרח-אזיען רודערט און א גרויסע צאהל יודען און כ'אין אינטערע־סאנט צו וויסען, ווי לעבען דא יודען. נאך כארבין האט שאנכאי דעם יודישטע־כסטען יודישען ישוב אין מזרח-אזיע.

דער שאנכאיער יודישער קיבוץ מיילט זיך אויף צוויי בעזונדערע יודישע קהלות...

א תלמוד-תורה, א בעזונדערע חברה קדי־שא און בית-עלמין. פאר די לעצטע יאה־רען, אין צוזאמענהאנג מיט'ן וואוקס פון דער רוסיש-יודישער קאלאניע און גע־זעלשאפטליכע ע... און אינציאטי־ווע, וועלכע די לעצטע ווייזען ארויס צו יודישע ענינים, קומט אויס גאנץ אפט, נישט ווילענדיג, זיך צו טרעפען און בע־געגענען מיט די מעהר פראגרעסיווערע עלעמענטען פון די אראביש-יודישע...

יודישע וואנדערער. עס געפינען זיך צווי־שען די רוסישע יודען פיל, וועלכע האָ־בען געבראכט קאפיטאלען, געמאכט גע־שעפטען און זיך נישט שלעכט א־ויפ־געארבייט. עס געפינען זיך אויך פיל בע־דינער און אנגעשטעלטע, פאלמענער, וואס כערדינען נישט שלעכט.

די שטאט איז זעהר גרויס, 25 קוואד־ראט-מייל און האט א בעפעלקערונג פון 4 מיליאן...

[illegible]

רומענישע געזעלשאפט אין וואשינגטאן „קלערט אויף" די סאראקא-טראגעדיע

רומענישע יודן אין אמעריקא זענען מיט דער „אויפקלערונג" נישט צופרידען

ניו-יארק, (י.ט.א.) אויף אנ־אנפראגע וועגען דעם טראגישען סא־ראקא-געשעהעניש האט די רומענישע געזאנדשאפט אין וואשינגטאן צוגע־שיקט דעם פערבאנד פון די רומענישע יודען אין די פעראייניגטע שטאטען אנ'ענטפער, אין וועלכען עס ווערט געזאגט, אז איינער פון די דערשא־סענע ביים דניעסטר אין דער נאכט פון 9-טען יאנואר איז געווען א קריסט. דער דניעסטר-געביס, ווערט אין ענט־פער געזאגט, געפינט זיך אין בעלא־גערונגס-צושטאנד אויף א שטח-פאס פון 19 קילאמעטער פון טייך, און מחמת דעם מוזען אלע פערזאנען, וואס קומען אין די גרעניצען פון בעלאגערונגס-ג ביט נאך 6 א זייגער אין אוונט פאלגען די סיגנאלען פון גרעניץ-וואך, היות די 6 פערזאן, ווי כ האבען אין דער קריטישער נאכט גע־פרובט איבערגעהען די גרעניץ, האבען ניטט געפאלגט די סיגנאלען דער מיליטערישער-וואך, איז די לעצ־טע געווען געצוואונגען צו שיסען. די רומענישע געזאנדשאפט דריקט אויס האפנונג, אז די דאזיגע אויפקלע־רונגסוועט בעפרידיגען אלע, וואס אינ־טערעסירען זיך מיט דעם דאזיגע טראגישען אינצידענט.

אין א געשפרעך מיט א י.ט.א.-צאר־שטעהער האט דער סעקרעטאר פון צמריקאגער פערבאנד פון רומענישע יודען ה' דערמאן שפייער ערקלערט, אז דער פערבאנד באכט דעם בריף פון דער געזאנדשאפט אלס א נישט גענוגענ־דען, און אז דער אדמיניסטראטיו־קאמיטעט פון פערבאנד וועט נאך דעם סאראקא - ענין גענוי בעטראכטען כדי זינצונעהמען צו איהם א שטע־לונג.

דער שליסעל צום ערפאלג

איז אנאנאנס אין „לאדזער טאגעבלאט"

דאס בלוט ווערט פערגליווערט אין די אדערן!

די גרוילען פון א מלחמה איז דער צוקונפט

מלחמות - קינדער-שפילען

מיר לייענען אין די לערן-ביכער וועגען אמאליגע מלחמות.

וואס זענען דאס געווען?

עס פלעגען זיך צונויפקלייבן א פאר טויזענד מענשען, זיך אויסשטעלען איי־נער בגגען אנדערן מיט זייערע שווער־דען און ביקסען און זיך אנהויבען צו פלאגען. עטליכע הונדערט פלעגען גע'הרג'עט ווערען און מען פלעגט זיך פונאנדערגעהן.

ס'פלעגען טרעפען גרויסע היסטארי־שע שלאכטען. אין די שולען לערנט מען יענע דאטס אויף אויסענווייניג. ס'פלעגט מען שוין צעהלען גע־הרג'עטע אויף טויזענדער.

דאס זענען געווען בלוטיגע שלאכ־טען.

קען מיר נישט אויף דעם ווי אויף קינדער-שפילען.

אויך מיר א מלחמה

פאר אונז, וועלכע האבען געזעהען די לעצטע מלחמה זענען דאס קינדער־שפילען. מיר האבען געזעהן א מלחמה, אין וועלכע די „היילינע" זיך פון מארדען — איז געווען ארגאניזירט סא־ליר און אויף ברייטע יסודות, אונז דאכט זיך, אז דאס איז געווען א מלחמה וואס ערעקליכער קען שוין נישט זיין. מיר קענען מיט גרינג־שעצונג אויף די מלחמות פון אמאל און זאגען:

— דאס זענען געווען מלחמות? אויך מיר מלחמות. מיר האבען געזעהען א מלחמה.

[illegible]

אבער דערלאנגט א פרעג די גרויסע קריגס-ספעציאליסטען, די מענשען, וואס ארבייטען דארט, וואו עס גרייטען זיך די מעכטיגע קריגס-געצייג, די טייוו־לאנישע מאשינען, וואס וועלען אין דער צוקונפט פערשפרייטען טויט און פערניכטונג איבער'ן וועלט-קוגעל, וואס וועלען זיי אייך זאגען.

— איהר האט געזעהען א מלחמה? אויך מיר א מלחמה. מען האט 4 יאהר זיך געשלאגען און ערמארדעט בסך הכל 10 מיליאן מענשען. דאס איז ניט קיין מלחמה. מיר וועלען אייך ווייזען, וואס עס הייסט מלחמה.

כיבוד פון הימעל

„זיי געהען אויפ'ן פראנט" אזוי פלעגט מען בעת דער מלחמה זאגען אויף די זעלנער, וואס האבען מאר־שירט צום באהן.

עס איז געווען די בולט'ע גרעניץ צווישען פראנט און נישט פראנט. דער וואס איז נישט אויפ'ן פראנט, ווייס, אז ער איז זיכער. ער לייענט אין די צייטונגען וועגען דעם, ווי די „העלדי־שע סאלדאטען" שלאגען זיך אויפ'ן פראנט.

אין דער מלחמה, וואס וועט ...

[illegible]

אויף דער מלחמה. ס'וועט נישט זיין קיין אויסנאהם.

אלע וועלען אנטיילנעמען אין דער מלחמה, זבער דער אנטייל וועט זיין זעהר א בעשיידענער, ער וועט זיך בע־גרעניצען דורך דעם, וואס זיי וועלען זיצען אין די שטובען און ווארטען אויף דעם „כיבוד", וואס מען וועט זיי ארונ־ווארפען פון הימעל ווי מן — באמבעס און גאזען.

דאס וועט קלעקען פאר אלעמען. די וואס וועלען נישט ווערען דער־הרג'עט פון די באמבעס וועלען ווערען פער'סמ'ט דורך די גאזען און פער־קערט. יעדערער וועט בעקומען זיין פ[...]

[illegible]

מען האט געווארפען אין דער לעצ־טער מלחמה. עס צעשעדיגט א מויער, דער'הרג'עט א פאר מענשען.

אבער די טרי טאָריאל באמבעס דאס איז עפעס גאר אנדערש. דא איז מעהר נישט א טהעליכקייט אין נאמען.

טרינייטראַליאל האט א שרעקליכע פערניכטונגס-קראפט. מיר קענען זיך פשוט פארשטעלען, וואס אזא באמבע קען אויפטון. זי קען פערוואנדלען אין חורבות א קווארטאל פון צעהנד־ליגער גאסען.

[illegible]

זבער פאר זיי איז אויך דא א מי־טל. עס זענען דא באמבעס פון כא־לערע, דושונג, עס זענען דא צעהנ־דליגער גאזען, וואס זיי וועלען נישט לויפען וועט זיי דער טויט נאכיא־גען.

מענשען וועלען אנטוהן מאסקעס, ספעציעלע בגדים, אבער קיין זאך וועט זיי נישט העלפען. עס זענען דא גאזען, וואס דרינגען דורך אלס.

א פראנצויזישער שרייבער האט גע־שילדערט דאס בילד פון דער מלחמה. די גאסען וועלען זיין אויסגעשפרייט מיט מתים. מוטערס וועלען זיך צוקוקען ווי עס ווערען דערשטיקט זייערע עופה'לעך.

[illegible]

לאָדז
8. פעבר. 1932
זון אויפגאַנג 7.37
זון אונטערגאַנג 4.50
מאָנטאַג כ"ר שבט תרצ"ב
פ' משפטים

טאָג-כראָניק

ווער מעג חתונה האָבען?

(מ) אין משך פון חודש דעצעמבער 1931 האָבען זיך אין דער שטאָטישער בעראַטונגס-שטעל פאַר די וואָס געהען חתונה האָבען זיך געמאָלדען אויף אונטערזוכונג 4 מאַנספּערשוינען צום ערשטען מאָל, צום צווייטען מאָל 17 פּערזאָן, און נאָר אין 6 פאַלען האָט מען ערלויבט חתונה צו האָבען.

נאַכט-דיזשורנע אַפּטייקען

היינט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: ס. יאַנקעלעוויטש אַלטער מאַרק 9, ל. סטעקלאַ אַלעקסאַנדרער 37, ב. גלוי-באָווסקי נאַרוטאָוויטש 6, ס. האַמבורג נאַוואַ 50, ל. פּאָוולאָווסקי פּיעטרוקאָווער 307, א. פּיאָטראָווסקי פּאָמאָרסקאַ 91.

וואַלד-שטאָט הינטער לאָדז

וועט זיין די לונגען פאַר דער פאַרוויכערטער שטאָט

פאַר'ן בעטראַכטען דעם פאַרצעלירונגס-פּלאַן פון לאַגעווניק אין שטאָט-ראַט

לאָדז שמ'ט מיט איהר כאַאָטישען פונאנדערפלוי פון דער שטאָט. די אייגענטליכע ענטוויקלונג פון דער שטאָט אלס אינדוסטריע-צענטער דאַטירט זיך הפל פון אַ יאָהר 50 צוריק, אָבער אין משך פון די דאָזיגע 50 יאָהר האָט די שטאָט זיך ענטוויקעלט מיט גיגאַנטישע שריט, אויפ'ן עכט-אַמעריקאַנישען שטייגער. עס איז נישט געווען קיין צייט צו טראַכטען וועגען אַ ראַציאָנעלער פּלאַנירונג פון די גאַסען, צו זאָרגען פאַר סקווערען און פּאַרקען, וואָס זאָלען בילדען די לונגען פון ריזיגען טעקסטיל-צענטער. מע' האָט געבויט לאַפּ-לאַפּ און פערפוימט יעדעם שטיקעל פּלאַץ, יעדען פרייען אָרט. דער אמאָליגער גרויסער רוסישער מאַרק האָט איינגעשלונגען מאַסען סחורות, פאַבריקען זענען געוואַקסען, ווי שוואָמען נאָכ'ן רעגען און די רוסישע אָקופּאַציע-מאַכט מיט איהר פערוואַרלאָזטער ווירטשאַפט און פאָלקס-פיינדליכער בעציהונג איז כנאַס אָנגענאָגען, וואָס טויזענדער שטיקען זיך אין ענגעניש, אין געדיכט-געבויטע קוואַרטאַלען, וואָס טונקען זיך אין אינדרינקעט, אָהן טראָפּען זון און לופט.

אַזוי אַרום איז אויסגעוואַקסען דער גרעסטער פּוילישער אינדוסטריע-צענטער מיט אַ טעמפּאָ פון אַן אַמעריקאַנישער גרויס-שטאָט און מיט'ן אויסזעהן פון אַ פּראָווינץ-שטאָט.

ערשט די זעלבסטפערוואַלטונג פון אונאָפּהענגיגען פּוילען האָט גענומען טראַכטען, ווי אַזוי אויסצובעסערן דעם שרעקליכען פעהלער און אויסצוהיילען די לונגען פון קראַנקען לאָדז. פאַר די 13 יאָהר פון פּוילען'ס אונאָפּהענגיגקייט האָט די לאָדזער זעלבסטפערוואַלטונג פערהעלטניסמעסיג פיל אויפגעטאָן אין דער ריכטונג. עס זענען פערפלאַנצט געוואָרען פיל טויזענדער ביימער אויף די גאַסען פון שטאָט. עס זענען אויסגעבויט און פונאנדערגעבויט געוואָרען פּאַרקען און סקווערען. אָבער דאָס אַלץ איז פיל צו ווייניג פאַר'ן גרויסען לאָדז, בעזונדערס פאַר די איינוואוינער פון צענטער שטאָט, פון די יודישע גאַסען, וואָס האָבען אַזוי ווייניג גרינס, סקווערען און פרייע זוניגע פּלעצער.

וואָלטען מיר נישט איבערגעלעבט אַזאַ שווערען קריזיס, וואָלט אפשר דער פּלאַן צו רעגולירען די שטאָט געהאַט אויסזיכטען פערווירקליכט צו ווערען און דאָס ביי אַן'אָנווענדונג פון ריזיגע געלד-סומען. ביי דער איצטיגער לאַגע איז דאָס נישט מעהר ווי אַ פאַנטאַזיע און לאָדז וועט ווייטער בלייבען לאָדז, מיט דער זעלבער ענגעניש און מאַנגעל פון גרינס און לופט.

ביי אַזאַ לאַגע בעקומט דער פּלאַן צו פאַרצעלירען לאַגעווניק און אויסבויען דאָרט אַ וואַלד-שטאָט אַ גרויסע בעדייטונג.

מיט צוויי וואָכען צוריק, ווען דער מאַגיסטראַט האָט אַריינגעטראָגען אַן ענטשפּרעכענדען פאַרשלאַג אין שטאָט-ראַט וועגען דער פאַרצעלאַציע פון לאַגעווניק, האָבען אַלע ראַטמענער, אפילו די פון דער אָפּאָזיציע, מודה געווען, אַז דער פּלאַן איז אַ גוטער. עס זענען בלויז געווען חלוקי-דעות וועגען דער צוועק מעסיגקייט פון די פאַרצעל-פּרייזען. וואָרום פאַר אַלעמען איז קלאָר, ווי נויטיג עס איז פאַר'ן לאָדזער בעאַמטען און אינטעליגענטען אַרבייטער, וואָס קאָן זיך נישט פערגינען קיין גרויסע הוצאות אויף אַ לאָדזער קלאַגעדיגער זומער-וואוינונג, צו האָבען אַ פּאָר חדשים אין יאָהר, וואו צו געניסען פון זון און לופט.

לויט'ן פּלאַן פון מאַגיסטראַט, זאָלען אויסגעבויט ווערען ביז 1000 הייזלעך אין לאַגעווניקער וואַלד. יעדער קויפער פון אַ שטיקעל פּלאַץ וועט מיט אייגענע מיטלען דאַרפען אויסבויען פאַר זיך אַ הייזעל, אָבער דער מאַגיסטראַט וועט זאָרגען פאַר דורכפיהרען די עלעקטרישע בעלייכטונג אין דער וואַלד-שטאָט, פאַר דורכלייגען אַן אויטאָבוס-וועג, אַ דאַנק וואָס די קאָמוניקאַציע פון דער וואַלד-שטאָט מיט לאָדז וועט זיין אַ בעקוועמע, וועט פויען ברוגעמס א.א.וו.

דער פּלאַן צו בויען די וואַלד-שטאָט אין לאַגעווניק דאַרף בעגריסט ווערען און עס איז זיכער, אַז די קאָמיסיע פון 7 פּערזאָן, וואָס דער שטאָט-ראַט האָט געקליבען פאַר דעם צוועק, וועט אויסאַרבייטען אַ גענויען פּלאַן פון דער פאַרצעלאַציע, וואָס זאָל קאָנען דורכגעפיהרט ווערען אין דער נאָהענטסטער צייט און זאָל דינען אלס לופט-רעזערוואַר פאַר'ן פערוויכערטען לאָדז.

א. פ.

יורידישע נאָטיצען

וועגען געזעלשאַפטען מיט בעגרענעצטער אחריות

אין דער לעצטער צייט מעהרען זיך אין דער סוחרישער וועלט „געזעלשאַפטען מיט בעגרענעצטער אחריות". אַזאַ געזעלשאַפט ווערט בעטראַכט דורכ'ן געזעץ אלס אַ יורידישע פּערזאָן, ד.ה. אַ פּערזאָן פאַר זיך אַליין, מיט די רעכט פון אַ לעבעדיגען מענש. אויב איינער האָט, למשל, חובות און צאָהלט זיי נישט, און כאָטש ער איז אַ שותף פון דער דאָזיגער געזעלשאַפט, קאָן מען אין דער דאָזיגער אונטערנעהמונג נישט מאַכען קיין עקזעקוציע נעגען איהם. (ענטשיידונג פון העכסטען געריכט, קאַמער I 187/23).

* * *

דער קלענסטער קאַפּיטאַל פון אַזאַ געזעלשאַפט איז 2000 זל.. עס מוזען זיין לכל הפחות צוויי שותפים. די פירמע מעג זיין אַנאָנים, נאָר עס מוז זיין אַזאַ נאָמען, וועלכער איז נאָך נישט פאַררעגיסטרירט אין דער רעגיסטראַציע-אָפּטיילונג ביים געריכט.

* * *

עס איז נישטאָ קיין שום פאַרשריפט, אַז אַזאַ געזעלשאַפט מוז פיהרען פאָרמעלע האַנדעלס-ביכער. די ביכער זענען נאָר נויטיג, צו בעווייזען דעם שטאַנד פון די אַקטיווען און פּאַסיווען. אויב די פירמע ווערט געשטעלט אונטער אַן אויפזאַלאַשטש, אָדער „נאַדזאָר", אָדער אויב די געזעלשאַפט וויל ווערען בעשטייערט, לויט איהרע ביכער פון דער „איזבאַ סקאַרבאָוואַ". אויב די דאָזיגע צוויי פאַלען קומען נישט אין בעטראַכט איז קיינער פון די שותפים פאַרלאַנגט דאָס גע[זעץ], זענען די ביכער בכלל נישט נויטיג.

* * *

דער גרינדונגס-קאָנטראַקט פון אַזאַ געזעלשאַפט מוז ווערען געשריבען דורך אַ נאָטאַר. דאַגעגען, אויב עס האַנדעלט זיך וועגען פאַרגרעסערן דעם גרינדונגס קאַפּיטאַל דורך די שותפים, איז גענוג אַ פּריוואַטער אַקט.

(ענטשיידונג פון אַפּעלאַציע-געריכט אין וואַרשע, נר. 512/25).

* * *

צו דעם נאָמען פון דער פירמע מוז ווערען צוגעשריבען דער פירוש: „געזעלשאַפט מיט בעגרענעצטער אחריות". אויב דאָס איז נישט אויסגעשריבען און גאַנצען, ד. ה. אַבעקירצט (למשל: „געז. מיט בעגר. אחר.) — קאָן דער בעל-חוב פאָדערן זיין תביעה פערזענליך פון יעדען שותף, וואָס האָט אונטערשריבען דעם וועקסעל, אָדער אַן'אַנדער דאָקומענט. (ענטשיידונג פון אַפּעלאַציע-געריכט אין וואַרשע, נר. 600/27, נר. 522/25).

* * *

די בעשלוסען פון דער שותפים-פערזאַמלונג קאָנען ווערען אָנגעקלאָגט אין געריכט און ביז דער משפט ווערט נישט ענטשיידען, טאָר די רעגיסטראַציע-אָפּטיילונג נישט אַריינטראָגען דעם בעשלוס אין בוך. דאָס בעטרעפט צ.ב. אנד., אַז אויב עס ווערט געוועהלט אַ נייע פערוואַלטונג און איינער פון די שותפים האָט אַריינגעטראָגען אין געריכט אַן'אָנקלאַגע קעגען די וואַהלען — טאָר די נייע פערוואַלטונג נישט איבערנעהמען איהר אַמט, ביז די אָנקלאַגע ווערט ענטשיידען. (ענטשיידונג פון קרייז-געריכט אין וואַרשע פון 7. פעברואַר 24).

ד"ר א. אקערבערג.

י"א אדר אקציע פון דער ליגע פאַר'ן אַרבייטענדען ארץ ישראל

ווי בעקאַנט, פערבינדט די אַרבייטער-שאַפט אין א"י און די בעוועגונג פון'ם אַרבייטענדען ארץ-ישראל אין חוץ-לאַרץ די תל-חי-אָנדענק-טעג אין דעם טרומפּעלדאָר-אַדרעסט, י"א אדר. מיט דער פערשמאַרקטער טעטיגקייט פאַר'ן לעסטמיגנא-אַרבייטער-פאָנד, וועלכער האָט אין די מלחמה-יאָהרען געגרינדעט קלי-חי. יעדעס יאָהר האָט די ליגע פאַר'ן אַר-בייטענדען א"י אין פּוילען פּראָקלאַמירט דעם י"א אדר אלס דעם חודש פון די תל-חי און טרומפּעלדאָר-אָנדענק-פייערונגען. אלס גאַסט פון דער ליגע וועלט אויך אין פּוילען ה' יהודה קאָפּעלאַוויטש פון ארץ-ישראל, איינער פון די אונזערע פריינד און מיטאַרבייטער פון דעם און תל-חי העלדיש אומגעקומענעם יוסף טרומפּעלדאָר. די בעטייליגונג פון אַזאַ פערזענליכקייט אין די תל-חי-אָנדענק-פייערונגען וועט אַהן אַ ספק בעגרייטען מעגער פערשטאַרקען די מאָראַלישע בעגרייטונג פון דער חוץ-לאַנדער תל-חי און טרומפּעלדאָר-אָנדענק-פייערונגען אין פּוילען.

דעם 15. פעברואַר ערשיינט אַ ספּעציעלע י"א-אדר-בראָשור פון דער ליגע פאַר'ן אַרבייטענדען ארץ-ישראל.

א באַנדע לאָדזער איינברעכער אַרעסטירט אין פּאַביאַניץ

5 חברה-לייט צוזאַמען מיט די מכשירים צוריק אָפּטראַנספּאָרטירט אין דער לאָדזער תפיסה.

(§) נעכטען פאַרטאָגס האָבען אַגענטען פון אויספאָרשונגס-אַמט בעמערקט אויף גייער'ס מאַרק, ווי עס שטייגען אין אין פּאַביאַניצער טראַמוויי 5 פערדעכטיגע פּערזאָנען. אין מאָמענט, ווען דער טראַמוויי האָט געריהרט פון אָרט איז איינער פון די אַגענטען אַרויף אויפ'ן טראַמוויי, דער צווייטער האָט טעלעפּאָניש צוגעווזען געטין דעם פּאַביאַניצער פּאָליציי וועגען אָנקומען פון די „הויבנעשטעלטע געסט".

ווען דער טראַמוויי איז אָנגעקומען קיין פּאַביאַניץ אויפ'ן מאַרק, איז ער אַרומגערינגעלט געוואָרען פון אַלע זייטען מיט פּאָליציי. דער אַגענט, וואָס איז מיטגעפאָהרען האָט זיי אָנגעוויזען אויף דעם „פינפטעל", וואָס איז אַרעסטירט געוואָרען צוזאַמען מיט אַ רייכער „מוזעאום-קאָלעקציע" פון וויטריכעס, זעגען, קליעמען וכדומה. דאָס „פינפטעל" האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר יצחק הירש נחמאַן פישעל באַום, שמואל ווינבערג, מאַטעש קוזרא און שלמה יונגער. אַלע פון לאָדז. זיי זענען געקומען אויף גאַסטראָלען קיין פּאַביאַניץ. די חברה זענען אָפּגעשיקט געוואָרען אין הויזען אויספאָרשונגס-אַמט צום רשות פון אויספאָרשונגס-ריכטער.

לאָדזער יודישער קאַמעראַל-טעאַטער
אַלעע 1-טער מאַי № 2 — דיר.: דוד צעלמייסטער און א. בעזמאַ.
גאַסטשפּילען פון לאָדזשער קאַמעראַל- און קליינקונסט-טעאַטער
„אַררט"
קינסטלעריש. אנפ.: מ. בראָדערזאָהן.
לעצטע טעג! 68-טע מאָל!
היינט, מאָנטאַג! פאָרשטעלונג 9.45 אָוונט
ווידערהאָלונג פון גרויסען 24-טען פּראָגראַם א.ג.
מ'לאַכט פון דער וועלט
אין 2 טיילען 14 בילדער
טעקסטען: מ. בראָדערזאָן, י. אַבצרזשאַנעק, ש. א. מישעל.
מוזיק: דוד בייגעלמאַן, מאַק-דאַוויט און פאָלקס-מאָטיווען.
דעקאָראַציעס און קאָסטיומען: דינה מאַטיס,
רעזשי ש. דזשיגאַן און י. שומאַכער. בינע-אינספּ. מ. קאַן.
ס'בעטייליגען זיך (לויט א.ב.): ש. גאָלדשטיין, מרים דאָלסקאַ, ש. דזשיגאַן שיינע מרים, צילי סטאַל, מ. פּעטערמאַן, מ. פּילאָווער, מ. קאַן, י. שומאַכער, י. שיפּער און אַ קינסטלערישער טאַנץ-קוואַרטעט. אַדמיניסטר. מ. צעלמייסטער. — די קאַסע איז אָפען פון 6 אָוונט
אין קורצען פּרעמיערע פון 25-טען יובליי-פּראָגראַם פון „אַררט"

גרויסע שרפה

אין אַ וואוין-הויז אויף זאַכאָדניאַ 21

(§) נעכטען האָט אין דער וואוינונג פון אברהם גאָלאַמב איין פּראַנט אויפ'ן 1. שטאָק פון הויז אויף זאַקאָנטנאַ 21 אויסגעבראָכען אַ שרפה צוליב דעם וואָס דער אויווען איז אַ פעהלערהאַפטער.

דאָס פייער האָט גיך אַרומגעכאַפּט די גאַנצע וואוינונג און די אָנגעקומענע פייערלעשער האָבען געאַרבייט אַ גאַנצע שעה ביז עס איז זיי געלונגען דאָס פייער איינצולעשען. דער שאָדען בעטרעפט 3300 זל.

פערזיכערונג פון אומגליקס-פאַלען דורך אויטאָ-קאַטאַסטראָפען

(מ) צוליב דעם, וואָס די וואָיעוואָדשאַפט האָט ערקלערט פאַר אונגילטיג דעם בעשלוס פון שטאָט-ראַט וועגען צוואַנג צו פערזיכערן פון אומגליקס-פאַלען. די אויטאָמאָבילען, טאָקסען, און דורכגעהער, אַרבייט איצט אויס דער מאַגיסטראַט נייע פאַרשריפטען וועגען עקספּלאָאַטירען אויטאָ-טאַקסיס, וואָס זעהען אויך פאָר די פערזיכערונג פון אומגליקס-פאַלען.

אַ צווייטער אַרבייטס-געריכט

זאָל געשאַפען ווערען אין לאָדז

(§) נעכטען איז אין געריכט פאָרגעקומען אַ זיצונג פון די לאַוניקעס מצד די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען. אויף דער זיצונג האָבען די לאַוניקעס צוו. אַנד. פעסטגעשטעלט, אַז דאָס רוב פּראָצעסע ווערען גינסטיג פערענדיגט לטובת די אַרבייטער. צום סוף איז בעשלאָסען געוואָרען זיך צו ווענדען צו דער נעהענטי-גער מאַכט מיט דער בקשה צו שאַפען אַ צווייטען אַרבייטס-געריכט אין לאָדז, וואָרום די צאָהל אַרבייטס-פּראָצעסען איז אַזוי גרויס, אַז 1 געריכט קאָן זיך מיט זיי קיין עצה נישט געבען. דער פּראָיעקט האָט גרויסע שאַנסען רעאַליזירט צו ווערען.

דריי מאָל אָראָפּגענומען פון תליה

אין די תפיסות פון טשעקאַ און אין רעוו-טריבונאַל

משה גליקין

דער טויט לויערט צום דריטען מאָל.

פון יוסף טשערניכאָוו

אין אַ קורצער צייט אַרום נאָך גליקין'ס פּראָצעס איז מיר, ווי געוועזענ-ליך, אויסגעקומען צו זיין אין דער כּעלדאָגנער טורמע.

עס האָט זיך מיר פערוואָלט צו זעהן מיט גליקין'ען.

דער פּערסאָנאַל פון טורמע איז געווען אַ גוט-בעקאַנטער. די צייט איז געווען אַזאַ. אַז קיינער האָט נישט געקאָנט זיין זיכער צי וועט ער מאָרגען נישט אָנשפּאַרען אין טשעקאַ אָדער טריבונאַל.

אַ פּראַוואָזאַסטוּפניק איז אין אַזאַ צייט געווען אַ פּערזאָן, מיט וועמען יעדער איינער האָט געהאַט גענוג גרונט צו וועלען לעבען בשלום.

אָהן שום שוועריגקייטען האָט מען מיך אין „הר מיוחד", וואו מיר פלעגען שמועסען מיט די אָנגעקלאָגטע, צוגעפיהרט גליקין'ען.

אָנשטאָט זיין אַלטפרענקישען זו-מערדיגען מאַנטעל איז ער געווען אָנ-געטאָן אין אַ פּעלצעסקען שינעל. ער האָט געפילט, אַ פּנים, אין איהם בעקוועם און אויסגעזעהן אַ סך יונגער.

לייכט און געמיטלעך איז געפלאָסען אונזער שמועס, אפילו די זכרינות מכּוח די טראַגישע איבערלעבונגען האָבען אָנגענומען כמעט אַן אידילישען כאַראַקטער.

גליקין'ס שטימונג איז געווען גאָר אַ גוטע.

אין טורמע האָט ער זיך זעהר גוט איינגעלעבט, נישט נור צווישען די אַרעסטירטע, נאָר אויך צווישען די טורמע-שומרים האָבען זיך אַרויסגעוויזען אַ סך פיינע איידעלע מענשען.

מען קען לעבען.

די לעצטע צייט האָט ער אויסגעפינען אַ מיטעל, ווי אַזוי יעדען פריה-מאָרגען זיך אָפּצוגיסען מיט אייז-קאַלטען וואַסער, זיינע אַ לאַנג-יעהריגע געוואוינהייט, וואָס האָט איהם אַזוי אויסגעפעלט דאָס לעצטע האַלב יאָהר.

וואָס בעדאַרף אַ מענש נאָך?

דאָך האָט ער צו מיר געהאַט אַ בקשה:

דער טריבונאַל האָט איהם סער'-משפט אָפּצוקומען זיין לעבענסלענגליכע שטראָף אין די טורמעס פון ר.ס.פ.ס.ר. (גרויס-רוסלאַנד) און מען האָט איהם דעריבער גאָר אינגיכען געזאָלט אַרויספיהרען פון אוקראַינע.

און גליקין'ען האָט זיך פערגלוסט כאָטש אין טאָג פערברענגען ביי זיך אינדערהיים, אין קרייז פון זיינע קינדער...

אין די סאָוויעטישע טורמעס פלעגט מען בדרך כלל ביי גרויסע בעדינגונגען זיך נוהג צו זיין צו געבען קורצע „וואַקאַציעס" די אַרעסטירטע.

גראָד האָט זיך אַזוי געטראָפען, אַז אין יענעם טאָג איז אין טורמע געווען אַ קאָמיסיע פון „גוב-יוסט", וועלכער איז בעשטאַנען פון דעם פערוואַלטער פון גוביוסט (שוין נישט בלינאָוו, אַן'אינטעליגענט, וועמעס נאָמען איך געדענק נישט), לעוו קראַיני און אַנד.

כ'האָב זיך גלייך אויפ'ן אָרט געווענדעט צום „פּרעדגוביוסט", און יענער האָט מיר צוגעזאָגט אָפּצולאָזען מיין גליקין'ען אפילו אויף צוויי טעג. איך האָב איהם נאָר געדאַרפט צושטעלען אַ שריפטליכע בקשה, וואָס זאָל אויסער מיר זיין אונטערגעשריבען פון אַ קאָמוניסט, אַז מיר גאַראַנטירען, אַז גליקין וועט צו דער צייט זיך צוריקקעהרען אין טורמע.

גליקין איז געווען איבערגליקליך, זיך געפרייט ממש ווי אַ קליין קינד.

האָט זיך אָבער מכּח אַ נזר שמועס דערוואוסט קראַיני. זיין טשעקיסטיש בלוט האָט נישט געקאָנט דערלאָזען, אַז פאַר גליקין'ען, וואָס האָט זיך פאַר דער רויטער-מאַכט אַזוי פערזינדיגט שוין מיט דעם אַליין, וואָס ער איז צוויי מאָל ניצול געוואָרען פון טויט, זאָל געמאַכט ווערען, אַ וועלכע עס איז הנחה.

קראַיני האָט גלייך מכּח דעם מיט-געטיילט דעם „זאַמנאַרקאָמיוסט" (וויצע-מיניסטער פאַר יוסטיץ) קאַנאַרסקי (אַ גראָדלינקען פערביסענעם באָלשעוויק, ווי כמעט אַלע פּוילישע קאָמוניסטען, מיט וועלכע עס איז אויסגעקומען זיך צו בעגעגענען), און דער „גוביוסט" האָט בעקומען אַ פאַראָרדנונג בשום אופן גליקין'ען פון טורמע נישט אָפּצולאָזען.

פאַר גליקין'ען איז עס געווען אַ ביטערע ענטוישונג. ער האָט אָבער פער-שלאָסען זיך נישט אונטערצוגעבען. אַזאַ מענש איז ער שוין געווען. מילא, וועט ער זיך בעגעהן אָהן דער ערלויבניש.

אין דער נאַכט פון 25-טען אויף דעם 26-טען דעקאַבער, אויף „ראָזשעסטוואָ" ודי קאָמוניסטען האָבען דעמאָלט נאָך נישט מקפּיד געווען אין אַזוינע ענינים). ווען די גאַנצע טורמע איז געווען פערנומען מיט אַ ספּעקטאַקל, האָט גליקין זיך צונויפגערעדט מיט זיין שומר און יענער האָט איהם זויפ'ן עהרענוואָרט אָפּגעלאָזט אַהיים.

אַ גאַנצע נאַכט האָט גליקין פערבראַכט מיט זיין משפּחה. נאָך אַ הפסקה פון אַ האַלב יאָהר זיך אויסגעבאָדען אין דער היימישער וואַנע, זיך געזע-גענט מיט די קינדער אויף מאָרגען גאַנץ פריה איז גליקין שוין צוריק געווען אין טורמע.

אַלץ איז צוגעגאַנגען אומבּ מצוקט און כשורה.

האָט זיך אָבער מכּח דעם דערוואוסט די „קאָמיאַטשייקע" (קאָמיסאַר פון די קאָמוניסטישע פערברעכער) און דאָס האָט זיך גלייך אָנגעהויבען אַ שרעקליכער טומעל.

לעוו קראַיני האָט אויפגעלעבט. דער מענש, וואָס האָט אויף אַזאַ אומפער-שטענדליכען און אומבעגרייפליכען אופן זיך צוויי מאָל אַרויסגעגליטשט פון די הענט פון דעם „שרעקליכען אָרגאַן פון דער רעוואָלוציע", איז איצט אַליין אַהין אַריינגעפאַלען...

מעהר וועט מען איהם שוין נישט אַרויסלאָזען!

קראַיני האָט אַזוי געווירקט מיט זיין אַגיטאַציע, עס האָט זיך געשאַפען אַזאַ בעפעהרליכע שטימונג, אַז דער פערוואַלטער פון „גוביוסט", אַ מענש בכלל אַ רוהיגער, וואָס האָט אַליין גליקין'ען געוואָלט אָפּלאָזען אַ היים אויף צוויי טעג, איז פערוואַנדעלט געוואָרען אין גליקין'ס גרעסטען ליכטיגען שונא.

דער „בורזשוי" קויפט אונטער, קאָרומפּירט די סאָוויעטישע טורמע... ער שאַצט נישט אָפּ דעם גרויסמוט און די חסידים פון דער ראַטען-מאַכט און טוט אויך ווייטער אין טורמע זיינע הס-ליכע מעשים...

„אחת דתו להמית"!

אויף אַ געשלאָסענער זיצונג פון „גוביוסט" איז שוין, כמעט אָנגענומען געוואָרען אַ בעשלוס צו שיסען גליקין'ען אָן שום געריכט און אפילו אָן שום אויספאָרשונג. דער כעס און אויפרעגונג געגען גליקין'ען איז געווען אַזוי גרויס, אַז אפילו דער שטענדיג פאַרזיכטיגער איילינסקי האָט צו דעם מסכים געווען.

דאָך איז דער פאַרשלאַג, ענדליך נישט דורכגעגאַנגען.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז גליקין (צוזאַמען מיט דעם שומר פון דער טורמע) זאָלען געמשפּט ווערען דורכ'ן גוברעוווטריבונאַל. אָבער אָהן שום צערעמאָניעס.

דער אויספאָרשער פון טריבונאַל, וואָס איז איהם איבערגעגעבען געוואָרען דער ענין, האָט בעקומען אַ שטרענגע פאַראָרדנונג. אין משך פון דריי טעג צו פערענדיגען די אויספאָרשונג און גליקין נאָכדעם וואָס געבונדען פאַרקומען אין טריבונאַל דער פּריגעבעט.

(ענדע קומט)

[...]עשטארבעז
[...]ים גלימשעז זיד

[...]ן דאַרף באַגיסלאַוועצ אין [...]ן געוואָרען בעת'ן גלימשען [...]'ן איז דער 10-יעהריגער סמאָ [...]יאַרקאַ פון לאָדז, וועלכער איז [...]רט געווען צו גאַסט.

[...]רוד איז א פאַפּירע-[...]אַסעז געשעפט

[...]און פאַפּיראָסען-געשעפט פון ס. [...]אַלאַרניאַ 28). האָט מען ציגע[...] [...]פערשידענע סחורות און וועדט [...]ן זל. פאַליציי וואָס די אײנברע[...]

[...]ראַפט צוליב ציאָנקאַלי

[...]ו איז אויך אין פעטריקאַוער [...] אײנגעאָרדענט געוואָרען אַנ-[...] צוליב'ן אויפפירען „ציאַנ-[...] דער סטודענט שעווישינסקי [...]ן בעקומען מיט א שטעקען אינ-[...]אָם פון א געוויסען קורנאַטאָוו-[...]ם שטאָטישע געריכט האָט די [...]ם שלעגער פערמשפט צו בע-[...] 100 זל. שטראָף.

[...]י טערהיט מען קינדער פון פערקיהלונג?

[...]פיל געפאַהרען זענען אויסגע-[...] קינדער, וואָס געהען אין די [...]מאָרגען-שעה'ן אין שול, נישט [...] אויפ'ן ערנסטען ווינטער-ווע-[...] צו פערמיידען פון אינפעקציע-[...]מען איז דעריבער נישט פאַר-[...] בעסער מיטעל פאַר „עראָוואָק-[...]ן קינדער, ווי „סקאָט'ס עמול-[...]ן אַלע מדינות אויף דער וועלט [...] פריע מוטער איהר קינד די [...]-נאָהרונג „סקאָט'ס עמולסיע", [...]היט די קינדער פון גריפע, קאָס [...] א.ז.וו. עכטע סקאָט'ס עמולסיע [...]ען אין אַלע אַפטייקען און אַפּ-[...]לאַדען.

[...]טער פאַפּיערניקאָוו אין לאָדז

[...]אָדז וויילט איצט דער בעקאַנ-[...]גער ריבּמער יעקב פאַפּיערניקאָוו, [...]פון די קערנדיגסטע ליריקער אין [...]ישער פּאָעזיע בײ אונז אין לאַנד [...] ווילות דערמיט וועט פאַרקומען [...] דעם 12. ח.ח. א גרויסער דיכ-[...]ענה, געווידמעט זײַנע לעצטע [...]. דער אוונט וועט פאַרקומען [...]בּמער-הויז" אויף בערעק יאָ-[...]יש נאָס 16.

[...]אווענד האָט אַרויסגערופען א [...]אינטערעס אין די ברייטע קרייז-[...]אונזער שטאָט.

[...]געפאַלען פון טרעפ
[...]ר שטערבליך פערוואונדעט

[...]ן די הויז-טרעפען אויף 6. שער [...] איז אַראָפּגעפאַלען די 56-יעה-[...]לענאַ אקולסקאַ און זיך צוברא-[...] רוקען-ביין. און א האַפּנונגס-[...]ושטאַנד איז זי אַפּגעפיהרט גע-[...]אין שפּיטאַל.

קהלה-פּראָטעסט געגען מאַגיסטראַט און קראַנקען-קאַסע
וואָס שיקען נישט קײַן יודישע חולאים אין פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאַל.

ד. לעגאַציע פון דער קהלה איז דער וואָיעוואָדזשטווע. — נעכטיגע זיצונג פון דער קה"ה פערוואַלטונג.

(—) נעכטען פאַרמיטאָג איז פאָרגע-קומען א זיצונג פון דער קהלה-פערוואַל-טונג.

באַלד ווי די זיצונג ווערט געעפענט, פּראָגט אַרוו. ווײַצמאַן אַרײַן א פאָרשלאַג אַז די קהלה זאָל אַרויסטראָגען א שאַר-פען פּראָטעסט געגען מאַגיסטראַט און געגען דער קראַנקען-קאַסע, וואָס זאָגען זיך אָפּ צו שיקען יודישע חולאים אין פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאַל.

עס ווערט בעשלאָסען די פראַגע צו שטעלען אויפ'ן סדר-היום.

נאָכדעם ווערט דורכגעלייענט און אָנ-גענומען דער פּראָטאָקאָל פון דער פרי-הערדיגער זיצונג און עס ווערען גענומען צו קענטניש די קאַסע-בערייכטען פאַר די חדשים דעצעמבער און יאַנואַר. פאַר דע-צעמבער שליסט זיך דער קאַסע-בערייכט מיט דער סומע פון 246.354 זל. מיט 72 גר. און פאַר יאַנואַר — מיט 690,987 זל. מיט 30. גר.

דאַן ווערען פאַרגעלייענט די קאָמוני-קאַטען און עס ווערט גענומען צו קענט-ניש די ערקלערונג, אַז פון 1. אַן האָט אָנגענומען דעם אַמט אַלס לײַטער פון דער עווידענץ-אַפּטיילונג בײַ דער קהלה ה' יונה שפּער, דער געוו. רעפערענט פאַר יודישע ענינים בײַ דער וואָיעוואָדזשטווע.

דאַן מעלדעט דער פאָרזיצער ה' מינצ-בערג, אַז אין זעלבען טאָג קומט זיך צו-נויף די רעוויזיאָנס-קאָמיסיע בײַ דער קהלה, צו

רינגע דאָקומענטען פון דער שטאָט-סטאַ-ראָסטווא.

דער מולומערישער אויבער-ראַבינער ר"ר פרענקעל, וואָס ווײַלט הײַנט אין לאָדז אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן גאַטעס-דינסט, וואָס ווערט אײַנגעאָרדענט פאַר די יודישע זעלנער פון לאָדזשער גאַרני-זאָן. דאַס זוך געווענדעט צו דער קהלה וועגען אַן'אײנמאָליגער סובווענץ פאַר'ן ראַבּינאַט. די ביטע ווערט מאָטיווירט דערמיט, וואָס דער ראַבּינאַט האָט גרויי-סע אויסגאַבען אויף דער פּסח-אַקציע און פאַר די אַלמנות און יתומים פון די פרי-הערדיגע ראַבּינאַט-מיטגלידער. די קהלה בעשליסט די ווענדונג נישט צו נעמען אין אכט, ווײַל די קהלה גופא פיהרט א פּסח-אַקציע.

אויף דער ווענדונג פון דער געזעל-שאַפט צ.ס.ב. (צו שטיצען קרעדיט-אינ-סטיטוציעס, וואָס געבען אָהן-פּראָצענט מוגע הלואות), וואָס בעט א סובסידיע, ווערט בעשלאָסען צו ענטפערן, אַז די קהלה האָט אין לאָדז איהר אײגענע גמילת-חסדים-קאַסע און קײן סובסידיע נישט געבען.

דאַן ווערען בעשטעטיגט די סומען פון 4 און 7 טויזענד זל., וואָס די

סאָציאַלע הילפס-קאָמיסיע

האָט פאָרגעלעגט צו פער-טײלען און עס ווערט גלײַכצײַטיג בע-שלאָסען די בעריהמטע אַלעקסאַנדרער מורה-הוראות אויסצוצאָהלען אַנשטאָט צו 600 נאָר צו 500 זל. א חודש. אַזוי אַרום זענען די דאָזיגע צוויי מורה-הוראות וואָס זענען שוין געהאַט בעזוי-טונט געוואָרען פון זײַערע אַמטען, דורך א ווינק פון אויבען ווירער „עולה לגדולה" געוואָרען.

דער פאָרזיצער גיט דאַן אָפּ א בערילכט

פון דער טעטיגקייט פון הילפס-קאָמי-טעט פאַר די פרנסה'לאָזע יודען. עס שטעלט זיך אַרויס, אַז

דער צוגאַב-עטאַט

איז בערעכענט געוואָרען אויף דער אַל-געמײנער סומע פון 105 טויזענד זל. אָבער היות מ'דאַרף זיך רעכענען, אַז עס וועט אויך זײַן א דעפיציט, ווײַל נישט פולע 100 פּראָצ. וועט דעם צוגאַב-עטאַט צאָהלען, איז אָנצונעמען, אַז דער הילפס-פאָנד וועט בעטראָגען נאָר 81 טויזענד זל..

עס ווערט דאַן בעטראַכט די פראַגע וועגען בעשטימען

נײַע אָפּצאָהלונגען אויפ'ן בית החיים

און עס ווערט בעשלאָסען דעם ענין אײַ-בערצוגעבען צו ערלעדיגען דער בית-החיים-קאָמיסיע.

דאַן קומט אויפ'ן טיש דער פאָרשלאַג פון אַרוו. ווײַצמאַן וועגען אײַנאָרדנען דאָס יודישע שפּיטאַל מצר'ן מאַגיס-טראַט און דער קראַנקען-קאַסע. אַרוו. ווײַצמאַן ווײַזט אָן, אַז צוליב דעם, וואָס עס ווערען געשיקט אַזוי ווענינג יודישע קראַנקע אין דאָזיגען שפּיטאַל, האָט די פערוואַלטונג גענומען פערמאַכען דעם גאַנצען דריטען שטאָק פון שפּיטאַל און קינדערען א האַלבען פערסאָנאַל און דאָס אין דער צײַט, ווען ס'רוב יודישע חו-לאים ווילען נישט ליגען אין די קריסט-ליכע שפּיטאַלען, וואו זיי האָבען נישט די יודישע סביבה און בעקומען אויך נישט קײַן כשר עסען.

עס ווערט דאַן בעשלאָסען צו שיקען א דעלעגאַציע אינטערווענירען אין דער פראַגע צום מאַגיסטראַט, קראַנקען-קאַסע און דער וואָיעוואָדזשטווע. די דעלעגאַציע וועט בעשטעהן פון פּרעז. מינצבערג און אַרוו. ווײַצמאַן.

דאַן ווערט אויסגעוועהלט א קאָמיסיע צו קאָנטראָלירען די טעטיגקייט פון דער גמילת-חסדים-קאַסע בײַ דער קהלה. אין דער קאָמיסיע געהען אַרײַן: פּרנס האַפּ-מאַן, אַרוו. ווײַצמאַן און ה' שמאַהל.

דערמיט איז די זיצונג פערענדיגט גע-וואָרען.

קאָנטראָלירען דעם בילאַנס;

אַז עס איז דערהאַלטען געוואָרען א דאַנק זאַגונג פון דער קאַנצעלאַריע פון מלוכה-פּרעזידענט אויף די נײַ-יאָהר-וואונשען, וואָס די קהלה האָט צוגעשיקט. עס איז דערהאַלטען געוואָרען א דאַנקזאַגונג פון דער וואַרשאַווער קהלה און פון דער פאַך-שול פאַר מיידלעך בײַ דער וואַרשאַ-ווער קהלה, פאַר די פרײַנדליכע אויפ-נאַהמע, וואָס די קהלה און בעזונדערס סעקרעטאַר נאַדעל האָט אַרויסגעוויזען די עקסקורסאַנטען פון דער דאָזיגער שול.

דאַן ווערט בעטראַכט די ווענדונג פון

לעניאַ אויפ'ן נאָמען פון בערעק יאָסעלעוויטש

וועגען אַן'אײנמאָליגער סובסידיע. די פערוואַלטונג האָט זיך געשטעלט אויפ'ן שטאַנדפּונקט, אַז די הוצאות פון לעניאַן דאַרף דעקען די מלוכה, דאָך איז אָנגע-קענט געוואָרען פאַר איהם אַלס אײנמאָ-ליגע סובווענץ 200 זל.

אויף דער ווענדונג פון יעקב אײַזענ-מאַן איהם צו שרײַבען אַלס נכתב פון דער יודישער קהלה און לאָדז, ווערט בעשלאָסען, צו ערפילען זײַן בקשה, נאָכ-דעם, ווי ער וועט צושטעלען די נויטיגע

4 זעלבּסטמאָרדען אין אײן טאָג
3 צוליב אַרבּייטסלאָזיגקייט, — דער 4-טער מחמת דאָס ווײַב איז פון איהם אוועק

(§) אויף נאַפּיורקאָווסקי 84 האָט זיך גע'סמ'ט מיט יאָדינע דער 32-יעהריגער פראַנטישישעק רוזגאַ.

— די 36-יעהריגע בראָניסלאַוואַ ראַפּ-טשינסקאַ (ראָקאָטשינסקאַ 13) האָט זיך גע'סמ'ט מיט יאָדינע, אויסגעמישט מיט סובלימאַט.

— וולאַדיסלאַוו קרוליקאָווסקי (פּיאַס-קאָוואַ 89) האָט זיך אין זײַן וואוינונג גע'סמ'ט מיט סובלימאַט.

אַלע דרײַ זענען בעגאַנגען זעלבּסט-מאָרד צוליב אַרבּייטסלאָזיגקייט.

— יאַן סוטאַ (דאַמבּראָווסקאַ 5) האָט מיט א ראַזיר-מעסער זיך געמאַכט אײַ-נגיגע וואונדען אין האַרץ און אין האַלז. א גוסס'דיגער איז ער אַפּגעפיהרט גע-וואָרען אין שפּיטאַל.

דעם זעלבּסטמאָרד איז ער בעגאַנגען צוליב דעם, וואָס זײַן ווײַב איז פון איהם אַנטלאָפען.

—§—

וויפיל וועט הײַ-יאָהר לאָדז בעקומען כרעדיט?

(א) דער אינערן-מיניסטער האָט צו-געשיקט צום לאָדזער מאַגיסטראַט א ברויף מיט אַן'אויפפאָדערונג, ווי אַמגיכ-סטען צוצושיקען די ציפערן וועגען פוי-נאַנערוואוקס פון דער שטאָט (בנינים, אינדוסטריע, שטײַערען), כדי צו האָבען אַן'איבערבליק בײַם ערטײַלען קרעדיט דער שטאָט.

61 אונטערגעוואָרפענע קינדער
אין פערגאַנגענעם יאָהר צוגעקומען אין שטע-טישע פינדעל-הויז.

(§) לויט דער סטאַטיסטיק פון שטעד-טישען פינדעל-הויז זענען אין יאָהר 1931 צוגענומען געוואָרען 223 קינדער, פון זיי 61 אונטערגעוואָרפענע. אין דער צאָהל 9 יודישע. 90 זענען אונגעזעצ-ליכע.

ווילדע קעץ צעביסען 10 יודען

(—) אין שטעטעלע וואָלבּאָזש (פּעטע-ריקאָווער קרײַז), האָט פּאַסירט אַן'אוים-מערלישער פאַל.

בײַ דער פאַמיליע ווײַנבערג איז א קאַץ ווילד געוואָרען און זיך געוואָרפען אויף די שטובינגע און די שכנים. 10 פּערזאָן זענען געביסען געוואָרען פון דער ווילדער קאַץ.

4 פּערזאָן זענען אין אַנ'ערנסטען צו-שטאַנד אַפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּי-טאַל. די איבריגע האָט דער פאַנאַטאָ-וויטש-דאָקטאָר איבערגעלאָזען אויפ'ן אָרט און אַנ'אַפּגעשוואַכטען צושטאַנד.

יודיש טעאַטער פילהאַרמאָניע
דירעק. א. בעזמאַן און ד. צעלמייסטער

אכטונג! הײַנט א בענעפיס פאַר אַלע לאָדזער ווײַבלעך, מיידלעך און חברטעס!
הײַנט ד א מ ע ן פ ר ײַ! אינגאַנצען אומזיסט! דאָפּעלטע פּאָרשטעלונג!
הײַנט 9 אָוונד 4 שעה'דיגער סיורפּריז-פּראָגראַם!
צוויי פאָרשטעלונגען אין אײן אָוונד פאַר 1 קלײנעם בילעט!
גרויסע אָפּערעטען! גרויסע רעווי אין 1 אָוונד! מיט אונזער גאַסט דעם בעליבטען
אַרטיסט און זינגער מיכאַל קליין די סענסאַציאָנעלע פּיעסע מיט געזאַנג
„דער גרויסער מאָמענט"
מיט מיכאַל קליין אין הויפּט-ראָל. נאָך דער פאָרשטעלונג צום ערשטען מאָל אין לאָדז נאָר אײניגע גאַסטשפּילען פון די פענאָמענאַלע
רעווי-טרופּע אַדאַלפּיני
מיט'ן אָנטייל פון די 2 יונגסטע סוברעטינס, וועלכע בעציובערן דעם פובליקום מיט זייער זינגען און טאַנצען אין 10 פערשיד. כאַראַקטער-טענץ און דאָס אַלץ כמעט בחנם! אײַנהייטס-פּרייזען! אַלע פּלעצער אין פּאַרטער פון 1-טע ביז לעצטע רייע נאָר 50 ג. ווער ס קויפט בײַ דער קאַסע א בילעט בעקומט א צווייטען אומזיסט! דאַמען פרײַ!

מאָרגען, לעצטער אויפטריט פון מ. קליין אין דער בעליבטער אָפּערעטע
„די ערשטע ליבע"

לעזט! שטורמישער ערפאָלג! אַלע זענען ענטציקט! בראַוואָ דזשעק רעכטצייט שרייען אַלע יעדען טאָג! דזשעק רעכטצייט איז דער טאָג-גע-שפּרעך פון וואַרשאַ! גרייט אײַך אַלע אויף דעם פרייטאָג צו בעגריסען דעם וועלטס ליבלינג, דעם שענסטען אַמע-ריקאַנער בוך-קאָמיקער, דעם גאָל-דענעם שליסעל פון פרויען
דזשעק רעכטצייט
אין דער לאָדזער פילהאַרמאָניע אין שלאַגער-אָפּערעטע מיט געזאַנג און טענץ „יאַנקעלע בוואַמ"

מלבושים פאַר די לאָדזער אָרימע יודען
ענדליך בעפרייט פון צאָל

(—) ווי בעקאַנט, האָט די קהלה מיט [...] צוריק בעקומען א מעלדונג פון [...]ער הילפס-קאָמיטעט פאַר לאָדז [...]רימע יודען, אַז עס ווערט אַרויס-[...]קען לאָדז א טראַנספּאָרט אַלטע [...]ים צו פערטיילען צווישען די אָרי-[...]ען.

[...] דאָזיגער טראַנספּאָרט איז מאַסע [...]מען, אָבער דאָ האָט די צאָל-קאַ-[...]ערלאַנגט אַזאַ הויכען צאָל, אַז עס [...] מלבושים שוין באַלד נישט גע-[...] אָפּצונעמען. די קהלה האָט זיך [...]לט אויפ'ן שטאַנדפּונקט, אַז ווי-[...]ראָס איז נישט פון האַנדעלס-אַר-

טיקעל, נאָר שטיצע פון די לאָנדאָנער יו-דען פאַר זײַערע אָרימע ברידער אין לאָדז, דאַרף דער מלוכה-אוצר דערפון נישט אַראָפּנעמען קײַן רח"ש.

צוליב דעם האָט די קהלה אונטערנומ-נומען אין האַנדעלס-מיניסטעריום, אָבער פאָריגע וואָך איז אָנגעקומען א נעגאַטי-ווער ענטפער. די קהלה האָט אָבער ווײַ-טער דעם ענין נישט אויפגעגעבען.

פריזעס מינצבערג האָט אינטערווע-נירט אין מיניסטעריום, וואָס האָט סוף כל סוף אײַנגעזעהען די גערעכטיגקייט פון דער פאָדערונג און דעם מלבושים-טראַנספּאָרט בעפרייט פון צאָל.

די פערקריפּעלטע פרוי
ספּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען פאַמיליען-לעבען אין פּוילען. — געשריבען ספּעציעל פאַר'ן „לאָדזער טאָגעבלאַט" פון לעאָן גאָלדמאַן

(51-טע פאָרטזעצונג)

[...]איך שווער אײַך בײַ גאָט, אַז אײַער פרוי געפינט [...] שוין מעהר נישטאָ. בערוהיגט אײַך און פּײַניגט נישט [...]אַלטע פרוי, וואָס האָט זיך בעשולדיגט בלויז דערמיט, [...] זי האָט געגעבען נאָכ-לעבער אַן'אָרימע אומגליקליכע [...]ער מיט א קראַנק קינד.

— איך גלויב נישט אײַערע ווערטער, — האָט שאַ-[...] געענטפערט נאָך מיט מעהר צאָרן. — איך בין זיכער, [...] איהר האָט זי ווירקער בעהאַלטען אין אַן'אַנדער לאָך, [...]ו זי געפינט זיך טאַקע באמת נישטאָ.

[...] איצט מוזט איהר מיר זאָגען, וואו זי געפינט זיך [...]לאַ, אָדער איהר וועט מיר שווערען, אַז איהר ווײַסט [...]. וואו זי איז אוועק.

די אַלטע פרוי האָט אוועקגעדרעהט דעם קאָפּ, נישט [...]ענדיג פערטראָגען שאַטאַנ'ס דורכדרינגליכען בליק.

— נו זעהט איהר — האָט שאַטאַן אויסגערופען, — [...]ט איהר, מיך איז שווער צו פענאַרען. ביטע, ענטפערט [...] אויף פראַגען. קודם-כל זאָגט מיר: ווען האָט מײַן [...] פערלאָזט אײַער הויז?

[...] פרוי קוואַנט האָט געפּרובט קעמפען מיט זיך, אָבער [...]אַנ'ס דראָהענדער בליק האָט זי בעצוואונגען זיך מודה [...]זײַן.

— די לעצטע נ(כ)ט — האָט זי בעזאָגט מיט א צי-

טערענדיג קול.

שאַטאַן האָט זיך צופרידען צילאַכט.

דאָס איז גוט. אויב אַזוי איז זי נאָך נישט צו ווײַט.

און איצט די צווייטע פראַגע: וואוהין איז זי אוועק?

דערויף האָט פרוי קוואַנט געשוויגען און שאַטאַן האָט נאָכאַמאָל איבערגעחזר'ט זײַן פראַגע, האָט זי לײַכט א שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ.

— פרעגט מיך נישט וועגען דעם. מײַן הער! פער-לאַנגט נישט איך זאָל עס טון. — האָט די עהרליכע פרוי קוואַנט א זיפץ געטון.

שאַטאַן האָט געציטערט פון אויפרעגונג און צאָרן.

איך מוז ענטדעקען רויזעלע'ס בעהעלטעניש, ווען אפילו דאָס זאָל קאָסטען דער אַלטער'ס לעבען.

— איך פרעג אײַך צום לעצטען מאָל, פרוי קוואַנט, — האָט ער דראָהענדיג א געשרײַ געטון — וועט איהר מיר זאָגען, וואו רויזעלע געפינט זיך ?

שנעל האָט ער אַרײַנגעשטעקט די האַנד אין דער טאַש און האָט פון דאָרט אַרויסגענומען א רעוואָלווער און איהם צוגעשטעלט צו דער אַלטער'ס ברוסט.

די אויף טויט-דערשראָקענע אַלטע האָט אַרויסגעלאָזט א הילכיגען געשרײַ. וואַרפענדיג א בליק צום פענסטער, ווי זי וואָלט דאָרט בעמערט אויף הילף.

שאַטאַן האָט א שמײכעל געטון מיט חוזק, בעמער-

קענדיג איהר בליק.

— אומזיסט זוכט איהר הילף, פרוי קוואַנט. — האָט ער געזאָגט אין א שפּאָטישען טאָן. — מיר זענען פולשטענ-דיג אַלײן און קײנער קען אונז נישט הערען. נעמט אין אכט דאָס, וואָס איך זאָג אײַך: אָדער איהר וועט מיר זאָ-גען, וואו רויזעלע געפינט זיך, אָדער איהר וועט א לעבעדי-גע נישט אַרויס פון דאַנען. איך גיב אײַך א מינוט צײַט איבערצולייגען זיך, אָדער זאָגען ווידו. אײַער לעבען געפינט זיך אין אײַערע אײגענע הענד !

— זײַנע אויגען זענען איצט געווען אַזוי שרעקליך, אַז די אָרעמע פרוי האָט נישט געצווײַפעלט, אַז ער איז פעהיג צו בעגעהן א מאָרד;

— גאָט מײַנער ! — האָט זי א געשרײַ געטון און זי האָט געפּרובט ענטלויפען צו דער טיר.

אָבער עס איז געווען אומזיסט. שאַטאַן האָט איהר פערשטעלט דעם וועג און זי צוריקגעשטופּט.

האַלטענדיג מיט דער רעכטער האַנד אויסגעשטרעקט דעם רעוואָלווער צו איהר ברוסט, האָט ער מיט דער לינ-קער האַנד אַרויסגעצויגען א זייגער און מיט א שטרענג, צאָרנדיג פּנים האָט ער געקוקט אויפ'ן ווײַזער.

אין קלײנעם הײַזעל איז געוואָרען אַזוי שטיל, אַז מ'האָט דײַטליך געהערט דאָס שלאָגען פון'ם זײַגער.

א שרעקליכער קאַמף האָט זיך איצט אָפּגעשפּילט אין דער נשמה פון דער אָרעמער פרוי. אויף איהר פּנים האָט זיך בעוויזען א טויט-שרעק.

— 1, 2, 3, 4 - האָט שאַטאַן דערווײַל געציילט. — נאָך א מינוט... וועט איהר זאָגען ?

דאָ האָט שוין פרוי קוואַנט נישט געקענט אויסהאַל-טען. זי האָט שטום געזיפצט און דער קאָפּ איז איהר אַראָפּגעפאַלען אויף דער ברוסט.

— נו, — האָט שאַטאַן געפרעגט נישט אַראָפּלאָזענ-דיג דעם רעוואָלווער.

מיט א ציטערענדיג קול און מיט טרעהרען אין די אויגען האָט פרוי קוואַנט ענדליך געמוזט אויסזאָגען, וואו רויזעלע איז אוועק.

ערשט ווען די אַלטע פרוי האָט איהם שוין געהאַט געזאָגט, וואו זי געפינט זיך, האָט שאַטאַן צופרידען א ברום געטון און האָט אַרײַנגעלעגט דעם רעוואָלווער אין דער טאַש אַרײַן.

די אַלטע איז דערווײַל געפאַלען אויף א שטוהל א פולשטענדיג ערשעפּט.

— זעהט איהר, — האָט שאַטאַן זיך איצט אָנגערו-פען צו איהר, — מיט מיר קען מען נישט טרײַבען קײַן חוזק נישט בעשטראָפט צו ווערען. די שרעק, וועלכע האָט אײַך בעהערשט, ווען די רעוואָלווער-לופע איז געשטאַנען לעבען אײַער ברוסט, זאָל זײַן די שטראָף פאַר דעם שפּי-צעל, וואָס איהר האָט מיר אָנגעטון דערמיט וואָס איהר האָט פערהאַלטען מײַן פרוי.

די פרוי קוואַנט האָט געשוויגען. זי האָט אַלץ נאָך נישט געקענט קומען צו זיך. די שרעק האָט זי שטאַרק פערמאַטערט. מ'האָט געהערט, ווי זי אָטעמט שווער און טיף.

— צום ווידערזעהען! — האָט שאַטאַן געזאָגט און ער האָט געכאַפּט דעם קאַפּעליוש און האָט שוין געוואָלט אַרויסגעהן, אָבער פּלוצלינג איז ער שטעהן געבליבען. ער האָט זיך אײַנגעהערט. דערנאָך איז ער צוגעגאַנגען צום פענסטער. ער האָט אויסגעשפּיצט די אויערען און ער האָט א קוק-געטון דורך דער שויב.

(פאָרזעצונג קומט)

מסעות בנימין השלישי
אויף דער סצענע אין „הזמיר"

די פאָרבערייטונגען צו דער גרויסער אויפפיהרונג פון מענדעלע מוכר ספרים'ס גרויס ווערק „מסעות בנימין השלישי" האַלטען שוין דורך דער יודישער טעאַטער-סטודיע בײַם „הזמיר" בײַ פאַר-ענדיגט ווערען.

די סטודיע, וועלכע איז בעקאַנט מיט איהרע געלונגענע אויפפיהרונגען פון שלום עליכם'ס „די גאָלדגרעבער" פרק'ס „אין פּאָליש אויף דער קייט", ווענדעט אָן איר גאַנצע ענערגיע, אַז די פּרעמיערע זאָל אַראָפּ אימפּאָזאַנט. מיט דער קינסטלערישער אָנפיהרונג פונ'ם ווערק פאַרנעמען זיך די ה"ה פ. אידעמ-רעזשי, יצחק ברוינער — דעקאָראַציעס און קאָסטיומען; דוד בײַגעלמאַן — מו-זיק, אײַזיק הערצרי — פּלאַסטיק און טענץ. דאָס ווערק איז ספּעציעל אײַנ-סצעניזירט געוואָרען דורך דער סטודיע און רופט אַרויס א פאַרשטענדליכען אינטערעס בײַם ברייטען טעאַטער-עולם.

די פּרעמיערע קומט שוין פאָר פרײַ-טאָג ד. 12 פעברואַר אין „הזמיר".

—§—

ראַדיאָ פּראָגראַם

מאָנטאָג 8 פעברואַר.

לאָדז (233.8) 11.45 פּוילישע פּרע-סע-שטימען, 11.58 שעה-צייכען און פּערלעזען פון טאָג-פּראָגראַם, 12.10 גראַמאָפאָן-פּליטען, 2.25 „הײַנטיגע-שיל-יוגענד" פּאָרטראָג פון פּראָפ. רייס. 3.45 קאָמוניקאַט פאַר שיפער און פּי-שער, 3.50 גראַמאָפאָן-פּליטען, 4.20 לעקציע פראַנצויזיש. 4.40 גראַמאָפאָן-פּליטען, 5.10 „טשאַרטאָריסקי און ני-קאָלאַי 1-טער — היסטאָרישער דועל" פּאָרטראָג פון פּראָפ. מ. האַנדעלסמאַן. 5.35 לײַכטע מוזיק פון וואַרשאַ. 6.50 פערשידענעס. 7.15 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס און אינדוסטרי קאַ-מער, פּערלעזען פון פּראָגראַם אויפ'ן נעקסטען טאָג און גראַמאָפאָן-פּליטען, 7.30 פילם קאַלענדאַר, טעאַטער רע-פּערטואַר און גראַמאָפאָן-פּליטען, 7.45 ראַדיאָ פּרעסע זשורנאַל, 8.— „די גע-שיכטע פון וואַלצער" — מוזיק. שפּעטער 10.15 אָפּערעטע „דאָס מיידעל פון האָ-לאַנד" 10.30 „קאַרנאַוואַל אין ויאַ דע ושאַנייראָ" — פּלויעריי, 10.45 בײַלאַגע צום ראַדיאָ פּרעסע זשורנאַל. 10.50 וועטער און פּאָליציי קאָמוניקאַטען, 11.— טאַנץ-מוזיק.

די גרוילען פון א מלחמה אין דער צוקונפט

(ענדע פון זייט 3)

זיך און איטאליען האבען עס פולשטענדיג קלאר בעוויזען.

א בעוואוסטער עקספערט האט אויף א ביטע, מיט וועלכער א קריגס-מיניסטעריום האט זיך געווענדעט צו איהם אז ער זאל צושטעלען א פראיעקט פון שוץ געגען א לופט-אנפאל זאט געענטפערט:

איך וועל אייך קיינע פראיעקטען ניט צושטעלען, ווייל דאס איז קאמיש צו מיינען, אז וועלכע נישט איז שוץ-מיטלען זענען דא. אנשטאט דעם וואלט איך אייך געראטען אנ'אנדער זאך: גרייט צו א גרויסע צאל פילען, מיט א גיך-ווירקענדיגעי, וועלכע זאל טויטען אן ווייטאגען, און טיילט דאס אין מאמענט פון קריג פונאנדער צווישען דער בעפעלקערונג, איך פערזיכער אייך, אז מיט דעם וועט איהר טון די מענשען א גרויסע טובה: אנשטאט דעם, אז זיי זאלען אין גרויסע שמערצען פערשטיקט ווערען דורך די גאזען, וועלען זיי כאטש האבען א גיכען און רו-היגען טויט.

שמעקט אין פלאמען.

פערשידענע טויטען וועלען זיין צוגעגרייט פאר די מענשען. דער, וואס איז נישט דער הרג'עט געווארען דורך די באמבעס און נישט דערשטיקט געווארען דורך די גאזען וועט פערברענט ווערען דורכ'ן פייער.

פון די באמבעס וועלען זיך אנצינדען די הייזער. אין דער זעלבער צייט וועלען די גאסען פערשאטען ווערען דורך באמבעס און גאזען, אזוי ארום אז ס'וועט נישט זיין קיין מעגליכקייט די שריפות צו לעשען. דאס פייער וועט זיך איבערטראגען פון הויז צו הויז און ארומכאפען גאנצע שטעט.

וואס וועלען טון די מענשען אין די הייזער? זיי וועלען זיך געפינען אין דער לאגע פון איינעם, וואס דארף אויסקלויבען צווישען פייער און וואסער... וועט ער ארויסלויפען פון שטוב, וועלען איהם ארומכאפען די מיט טויט-אנגעזאפטע גאזען, וועט ער בלייבען - פאלט ער א קרבן פון פייער.

דער רוימישער קייזער נעראן האט אונטערגעצונדען רוים, כדי צו זעהן א שען בילד, אבער וואס איז דאס בילד פון ברענענדען רוים ווערט געגען דעם בילד ווי גאנצע לענדער געפינען זיך אין פלאמען.

לאנדאן אדער ניו-יארק אין פלאמען דאס איז א גראנדיעזער בילד ווי רוים. וועלכע איז ענטקעגען זיי א קליין שטעטעל!

וועלען מיר קליגער ווערען?

איין מזלה וועט האבען די צוקונפטיגע מלחמה. אלע וועלען זיין גלייכע יחסנים. מיט פראטעקציע פלעגט מען אויספולע'ן צו זיין אין „טיל”, צו דינען אין איטענדענטור, קאנצעלאריעס. אבער איצט וועלען אלע זיין גלייך פאר זיין מאיסטעט-דעם טויט.

פרעזידענטען און מיניסטארען, פארלאמענטען-דעפוטאטען און בערזע-קעניגען — זיי אלע וועלען זיין גלייכע יחסנים, די באקטעריעס פון כאליערע און דזשומע וועלען קיינעם נישט שוינען. פריהער האבען אנדערע זיי געשיקט

ווינטער-סעזאן אין באד קודאווא

דאס קור-ארט קודאווא האט זיך אויפ'ן ווינטער-סעזאן איינגעשטעלט צוגענגליכע פרייזען. וואס מאכען מעגליך פאר יעדען גאסט דורכצומאכען די קוראציע פון בערי'המטען קור-ארט בילינ און בעקוועם.

פאר א קוראציע פון 28 טעג מיט וואוינונג, פערפלעגונג, בעדינונגס-געלט, קור-טאקסע, געמיינדע-שטייער, טרינק-ביר, בעדער און בעהאנדלונג פון דאקטוירים, קאסט ענטשפרעכענד דער צייט פון יאהר און דער אויסוואהל פון האטעל נאר 247, 287, 327 אדער 407 מארק. פאר וועניגער פערמעגליכע וואס שטעלען צו דאקומענטען, אז זיי זענען אונפערמעגליך בעטרעפט די קור נאר 220 מארק. געגוליערע אינפארמאציעס ערטיילט די קור-פערוואלטונג.

אויף דער מלחמה, איצט וועלען זיי אליין זיין אויף איהר. וועט זיי דאס אפשר בעזיגען?

א שוואכע האפנונג: אז גאט וויל צמיצען שטראפען, נעמט ער ביי איהם צו דעם שכל. אזוי האט ער געטון מיט א סך פון די, וואס מאכען איצט די וועלט-פאליטיק.

גער.

טרויעריגער מצב פון דער קולטור-ארבייט אין די יודישע קאלאניעס פון קרים

שולען זענען שלעכט אויסגעשטעלט, ביבליאטעקען און לעזע-זאלען פוסטעווען

מאסקווע (י.ס.א.) „בעריבעזדע סומען געלד ווערען אסיגנירט דורך דער מלוכה אויף דער קולטור-ארבייט אין די יודישע קאלאניעס פון קרים. 200 טויזענד רובל האט צוליעב צוועק אסיגנירט פאריגען יאהר דער „קאמזעט”, און דאך איז די לאגע פון דער קולטור-ארבייט אין די קרימער יודישע קאלאניעס א טרויעריגע” - בעקלאגט זיך דער „עמעס”.

די לאגע איז א קלאגזדיגע נישט בלויז אין די קאלכאזען, נאר אויך אין די יודישע קאמונעס, וואס האבען אין דעם פרט געדארפט דינען אלס מוסטער פאר אנדערע. די לעזע-זאלען זענען פערמאכט. די ביבליאטעקען פערלאזען, ביכער וואלגערן זיך ארום און ווערען פערפאלען. גאנצע קאסטענס ביכער ליגען פערפאקט און קיינער אינטערעסירט זיך נישט מיט זיי. צייטונגען קומען אן און קיינער לייענט זיי נישט. די אווענד - שולען פאר דערוואקסענע ווערען זעהר שלעכט בעזוכט. די צאהל שילער ווערט פון טאג צו טאג קלענער, קלובען שטעהן געשלאסען. ראדיאס פונקציאנירען נישט א. א. וו.

8-טונג! דאס לאדזער טאגעבלאט בעקומט מען טעגליך 6 א זייגער פרי אין אלע פאהו-קיאסקען („Ruch”)

Z powodu wyjazdu właściciela zagranicę jest do uzyskania **egzystencja zyskowna** przez nabycie fabryki na Górnym Śląsku, która swe artykuły przeważnie dostarcza instytucjom państwowym i pierwszorzędnym przedsiębiorstwom przemysłu wielkiego. Potrzebny kapitał: za maszyny, urządzenie i przejęcie klijenteli 20.000 zł., za surowce i towary około 10.000 zł. i za przejęcie pretensji z tytułu dostaw około 35.000 zł. Przejęcie ostatnich 2-ch pozycji nie konieczne.

Łask. zgłoszenia pod „Rzadka Okazja” do Administr. „Ł.T.”

(קאצענעלזאנס גן-ילדים (פרעבעל-שולע)

Przedszkole

דער ערשטער ערציהערישער פרעבעל-אנשטאלט אין לאדז, פון י. 1911 איז שוין געעפענט געווארען אין נייעם גימנאזיום בנין

ZAWADZKA 43 tel. 151-79

קינדער (יונגלעך און מיידעלעך) פון 4 יאהר אן ווערען אנגענומען אין קאנצעלאריע פון גימנאזיום, פון 10–2 און פון 5 אכט.

דאס עלעקטראטעכנישע ביורא

Siła i Swiatło

פון וו. קרוקאווסקי

פאלודניאווא 23 טעלעפאן 139-32

נעמט אן דורכצופירען אינסטאלאציעס פון ליכט און קראפט, קויפט און פערקויפט מאטארען און ערלעדיגט אלע ארט עלעקטרישע איינריכטונגען אויף לייכטע בעדינגונגען.

ספעציעלע ווערקשטאט פאר מאטאר-רעפער צי'עס

ביליג, רעיעל, שנעל און פינקטליך!

לאנג-יעהריגער געריכטס-סעקרעטאר

שרייבט און ערלעדיגט אלערליי

ביטעס, אנקלאגעס און קלאוזולעס

— ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים. —

שנעלער אויסקויף פון פאטענטען און רעגיסטראציע-קארטען אויפ'ן יאהר 1932.

ב. מאן, פעטריקאווער 10

שלאסעריי-ארבייט פאר

וואוינונג געשעפט פאבריק

פיהרט אויס ביליג

J. REDER

קאנסטאנטינער 13, (הויף).

ד"ר רייטלער-קוריאנסקא

צוריקגעקעהרט

Gimnazjum Humanistyczne Męskie

I. KACENELSONA

w Łodzi przy ul. Zawadzkiej 43, tel. 151-79.

די דירעקציע טיילט מיט, אז אנמעלדונגען צו די עקזאמענעס פאר נייע שילער נעמט אן די קאנצעלאריע פון גימנאזיום טאג-טעגליך פון 10–2 פארמ. ביז דעם 29 סטיציען.

די עקזאמענעס וועלען פארקומען אין פערלויף פון דעם 31-טען יאנואר ביז דעם 5-טען לוטי ד. י.

די דירעקציע.

טאנץ-שולע פון ד. פרידוואלד פאלודניאווא 10

מאכט בעקאנט, אז דעם 15-טען ד. ח. הויבט זיך אן

א קורס פאר אנפאנגער

שילער און שילערינס ווערען אנגענומען א גאנצען טאג. מיט אכטונג

דיפלאמירטער טאנץ-לעהרער ד. פרידוואלד, פאלודנ. 10

בעמ. ס'ווערט ארגאניזירט א ספעציעלער קורס פאר לאנג-געקליידעטע יוגענליכע

א זיידענע קאמבינאציע 11.50 זל. ROBOTA RĘCZNA האנד-ארבייט

לויט די לעצטע מאדע אויסגעפיהרט

אויך נעמט מען צו שטיקען און נייען זיידענע נאכט-העמדער און אגד. וועש צו ביליגע פרייזען. ביי בלייוויס. זאוואדזקא 27, לינקס, 2 שטאק

פערלאג ח. ברזשאזא

עס איז ערשינען א ניי בוך פון יואל מאסטבוים

ציגיינער-פלייט

אין בוך קומען ארויין א רייע נייע שאפונגען, וואס דער דיכטער האט פאר די לעצטע צייטען אנגעשריבען

Kultur-Liga, Leszna 42 צו

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בעריהמטער קאליגראף ל. בערמאן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען א יודישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם וואס קען גארניט, די עלטער שפילט קיין ראלע ניט.

זאוואדזקא 19 1 שט, פר

פון דער סדרה

ס'איז ערשינען דאס פינפטע ספר'ל „פון דער סדרה”, וועלכעס נעמט ארום די סדרות: שמות ראמע, בא, בשלח, יתרו. די פריהערדיגע הצאות נעמען ארום דאס גאנצע ספר בראשית. צו בעקומען אין די לאדזער בוכהאנדלונגען און ביי ארויסגעבער פ. גליקמאן. לאדז זאוואדזקא 16.

פעהיגע אגענטען

ווערען געזוכט

ווסכאדניא נומ' 27 וואוינונג 12.

גוטער פערדינסט.

דיבור קשה לעינא וקשה לראש (נדרים מ"א)

טון דארף מען און ניט רעדען!

אלע יודען ערלעדיגען דערייבער זייערע רעכטס-ענינים נאר אין דעם אונטען אנגעגעבענעם ביורא, וואו ס'ווערען רעדאגירט און ערלעדיגט לויט'ן אויסטאוו: פאדאניעס אין שטייער און מיליטער-ענינים. סקארגעס און אפעלעציעס אין ציווילע-קארנע ספראוועס ווי אויך פר. שותפות-אקטען, דזשערזשאוועס, ווילאנטשעניעס א. ז. וו. קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען.

דאס ביורא שיקט ארויס: מאניטען, רעדאגירט אין געהעריגען טאן, וועלכע ברענגען א געזיכערטען ערפאלג.

ספעציעלע אפטיילונג פאר אינקאסא פון פראטעסטירטע וועקסלען און אפענע חובות אויך אויף דער פראווינץ ביי דער מיטבעטייליגונג פון רוטינירטע און ענערגישע אינקאסענטען.

רעכטס-קאנסולענט

י. ח. בוזין, לאדז, אגראדאווא 3

טעל. 191-48

שוין אוועקצוגעבען

א געוועלב מיט 2 איינגאנג מיט א צוגענגליכען פרייז. נאוואמיעסקא 13 הויף ביים טויער. ערקונדיגען ביי קלוגמאן, פיעטריקאווער 41 א גאנצן טאג.

טיול-גארדינען

מיט פילעי לעצטע מאדע פיהרט אויס ביליג בלייוויס. זאוואדזקא 27. לינקס 2-טער שטאק.

צו וואס ליידען שמערצען

פון ארציבקים

אז איהר קענט זיי לייכט בעזייטיגען נוצענדיג דעם שוין 20 יאהר בעוואוסטען פלאסטער „יקאל” פרייז נאר 30 גר. אויך קינסטליכער שניי וועלכער נוצט צו פערשידענע פערוויילונגען ווי בעלער התונות ז. ז. וו. א שאכטל געניגט אויף 100 פעאנסען פרייז נאר 30 גר צו בעקומען ביים ציימונג פערקויפער ווינער פיעטריקאווער 10

אונענטבעהרליך פאר יעדען סוחר, פאבריקאנט, האנדווערקער א. ז. וו.

Nowy **Kodeks Postępowania Cywilnego**

איינהייטליך פאר אלע טיילען פון פוילען

בעארבייט פון דר. א. אקערבערג און ריכטער פון לאדזער קרייז-געריכט י. שרעטער לויט א מאדערנעם אופן, צוגענגליך פאר יעדען אינטעליגענטען מענשען.

דער ריכטער פון העכסטען געריכט פראפ. וו. מישעוווסקי שרייבט אין נ' 27/31 פון ד"ר „Gazeta Sądowa Warsz.” „די אויטארען האבען מיט זייער ווערק דער ריכט א פוקצעס צום נוצען פון דער גאנצער יוריסטישער וועלט.

יעדער מוז זיך באצייטענס בעקענען מיט דעם נייעם געזעץ, כדי נישט צו זיין שפעטער בע'עולה'ט.

דאס בוך האלט 620 זייטען גרויסען פאמאט און קאסט (געבונדען אין לייוונט) 23 זל.

דאס בוך איז רעקאמענדירט דורך אלע פרעזידענטען פון די אפעלאציע-געריכטען אין פוילען.

דאס בוך איז צו בעקומען אין:

„Dziennik Ustaw”, Warszawa, Długa 50

„Bibljoteka Prawnicza” Warszawa, Senatorska 22

Red. wyd. „Kodeks Postępowania Cywilnego” Łódź, Południowa 2

און אין אלע בוכהאנדלונגען.

קלאנג-קינא

ZACHĘTA

זגיערזשער-גאס 26.

היינט און ווייטערע טעג!

דער גרעסטער קלאנג-רעדעוודיגער-פילם פון דער אינלענדישער פראדוקציע לויט די נאוועלע פון הענריק שיענקעוויטש

„יאנקא מוזיקאנט”

אין די הויפט-ראלען:

Marja Malicka, Witold Conti, A. Dymsza, Kazimierz Krukowski

אויסערן פראגראם: פיקם קלאנג ביילאגע.

דער נייער הויפט פראגראם: „הולי-...”

אנהויב פון די פארשטעלונגען: טעגליך פון 4 נ.מ. שבת, זונטאג און הגאות 12 א זייגער מיטאג. דער זאל איז גוט בעהייצט.

אבאנאמענטס-פרייז: פאר א חודש אין פוילען 5 זלאטיס, אין פראנקרייך און בעלגיען—20 פראנק, אין אנדערע לענדער 1.25 ... אנאנסען-פרייז: פאר אויסלענדישע אנאנסען 100% טייערער, אויסער דער שטאט מיט 50 טייערער. פון די פרייזען ווערט נישט ארפגעגעבען קיין רעבאט. פאר א מיליטער-שורה פאר'ן טעקסט 25 גר. פרייזען 24 גר. אין טעקסט 40 גר. פרייזען 60 גר. נאכ'ן טעקסט 12 גר. פרייזען 18 גר.

Tłocznia. E. i M. Hamburskich, Łódź, Piotrkowska 16. Oziennawca: M. B. Wain. Odpowiedzialny Red.-wydawca: ...